

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Medicina olevan lähetyksen raportti n:o 1.

Ministeri Winckelmann

17/1.1935.

*Kuini raport
ja lüllemant
maara*

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa tammikuun 17 p. 1935.

No. 67/35.

ULKOAS

1 / 190 sat. B. 35.

25/1. 35.

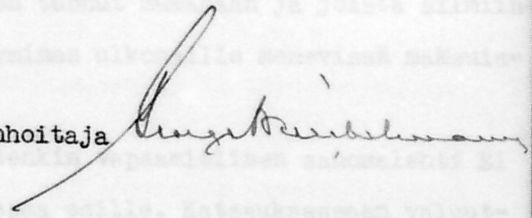
Ulkoasiainministeriölle,

5 C9

Täten on minulla kunnia myötäliittää kym-
menenä kappaleena Madridin lähetystön raportin no.
1/1935 koskeva

Pesetan nykyarvon ylläpitämisestä.

Asiainhoitaja

Madridi-

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1/1935.

Madridi:ssa 17 p:nä tammi kuuta 1935.

Asia: Pesetan nykyarvon ylläpitäminen.

25/1.35

1/190 Sal. D. 35

5 Cg

Kiitettävällä hienotunteisuudella on tšekäläinen sanomalehdistö tähän asti pidättäytynyt julkisesti koskettelemasta mahdollisuuksia jatkuvasti ylläpitää pesetan kansainvälistä arvoa, huolimatta kaikista niistä vaikeuksista, jotka nykyinen valuuttapoliittinen suunta on tuonut mukanaan ja joista silmiinpistävin on huomattava viipyminen ulkomaille menevissä maksuisissa.

Nyttemmin on kuitenkin vapaamielinen sanomalehti El Sol ottanut asian julkisuudessa esille. Katsauksessaan valuttamarkkinoiden kehityksestä kuluneena vuonna, esittää lehti vaatimuksen, että hallituksen vihdoin on otettava lopullinen kanta polttavaan ^{valuutta} kysymykseen, jota ei suinkaan ratkaista sillä, että viranomaiset tosiasiallisesti ovat saattaneet voimaan jonkunlaisen velkojiin kohdistuvan moratorion, joka tekee ulkomaisten saatavien maksun riippuvaksi siitä missä määrin valuuttoja on käytettävissä. Lehti välttää tosin tekemästä mitään johtopäätöksiä, mutta rivien välistä on helppo lukea, että sen käsityksen mukaan pesetan deprecioiminen on ainoa tehokas keino

JAKELUOHJE:

Tavallinen, Vientijärjestöt
ja Suomen Pankki.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jotta päästäisiin nykyisestä kestäättömästä tilanteesta. Lisäksi luettelee lehti ne yleisesti tunnetut seikat, jotka ovat esteenä pesetan de facto stabilisoinnin jatkumiselle ja mainitsee, että Espanjan kauppataase on viimeisen neljän vuoden aikana jatkuvasti huonontunut. Joskaan vajauksen tuottamaa vaaraa, Espanjan luonnollisia rikkauksia silmälläpitäen, ei pidä yliarvioida, on kuitenkin hyvin perusteltuja syitä olemassa sille otaksumalle, että vajaus vuosi vuodelta tulee jatkuvasti kasvamaan, kun taas suhdanteiden muuttumisesta päinvastaiseen suuntaan ei liene mitään toiveita. Huomattavampi parannus Espanjan vientimahdollisuuksissa on nimittäin pidettävä poissuljettuna, jotavastoin useat merkit viittaavat siihen, että uusia vaikeuksia on tulossa. Paitsi niitä esteitä Espanjan ulkomaankaupalle, jotka useissa maissa voimaansaatetut tuonnin rajoitukset ovat aiheuttaneet, on myös huomattava Espanjan tärkeimpien vientitavarain tavaton hintain lasku, joka on johtunut osaksi kilpailun kasvamisesta, osaksi taas vähentyneestä kulutuksesta.

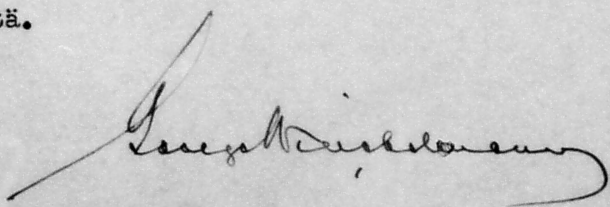
El Sol tulee kirjoituksessaan siihen johtopäätökseen että Espanjan ulkomaankauppa tällä haavaa on kriitillisessä asemassa ja tuollaista väitettä ei myöskään voitane pitää liioiteltuna. Kulumut vuosi ei mitenkään ole vähentänyt pulaa, päinvastoin on sen kuluessa ollut todettavissa uusia depression merkkejä. Erikoisesti koskee tämä kauppa Ranskan kanssa, joka, samoinkuin Englannin kauppa, aikaisemmin voimakkaasti vaikutti ylläpitämään tasapainoa Espanjan ulkomaankaupassa. Espanjassa viime vuoden aikana voimaansaatetut tuontirajoitukset ovat myös olleet omiaan lisäämään valuuttarajoitusten jo herättämää ankaraa tyytymättömyyttä, joten nykyisen järjestelmän jatkuva soveltaminen ainakaan suurimpiin ostajamaihin nähden tuskin ajan mittaan voinee tulla

kysymykseen. Toinen tärkeä tulolähde, joka myös on lakannut, on espanjalaisten emigranttien rahalähetykset Etelä-Amerikasta, jotka aikaisemmin nousivat yli 300 miljoonaan pesetaan vuodessa. Sen sijaan esiintyy nyt debet-puolella 200 miljoonan pesetan erä Etelä-Amerikkaan jäätyneissä luotoissa, joiden osittaisesta irtisaamisesta kuitenkin nyttemmin näyttää olevan eräitä toiveita. Kokemus on myös osottanut, etteivät osingot espanjalaisen sijoituksista ulkomailla enää palaudu kotimaahan, vaan jäävät ne jatkuvasti ulkomaille.

Viimevuotiset kokemukset ovat osottaneet, että valuutan kansainvälisen arvon tarkoituksellinen depresioiminen on ollut omiaan auttamaan ulospääsyä sietämättömästä tilanteesta. Espanjalle, jonka raha ei ole de jure, mutta kylläkin de facto sidottu kultaan, olisi tuollainen ratkaisu vaikeuksista pääsemiseksi kuitenkin jossakin määrin kysymyksenalainen, koska Espanjan tärkeimmät vientituotteet ovat yleellisyystavaroita, joiden kulutus aina on rajoitettu.

Samantapaisia lausuntoja kuin edellä selostettu kuulee ehtimiseen eri piireissä. Olin tuonnottain tilaisuudessa keskustelemaan Englannin tšekäläisen suurlähettilään kanssa asiasta ja lausui hän, joka pitkänä Madridissa oleskeluaikanaan on hankkinut seikkaperäisen tuntemuksen Espanjan talouselämästä, että nykyisen valuuttapolitiikan jatkaminen käy hänen käsityksensä mukaan mahdolliseksi ainoastaan jos Espanjan valtipankki panttaamalla osan kultavarastostaan hankkii Ranskasta lisää ulkomaista lainaa.

Kaikesta edellämainitusta huolimatta lienee kuitenkin ennen aikaista odottaa pesetan depresiointia lähitulevaisuudessa ja eräät merkit viittaavatkin siihen että hallitsevissa piireissä päinvastoin ollaan valmiita uusiin uhrauksiin, jotta voitaisiin välttää stabilisoimattoman valuutan mukanaan tuomia epäkohtia. Näiden joukossa on koneiden, puutavaroiden ja muiden Espanjan talouselämälle tärkeiden tuotteiden kallistuminen suuresta merkityksestä. Edelleen on otettava huomioon, että jos depresiointiin kerran ryhdyttäisiin, olisi epätietoista, onnistuttaisiinko ylläpitää pesetan arvoa kotimaassa ja inflaation pitäminen kohtuullisissa rajoissa nyky-Espanjan tapaisessa maassa, jossa kaikilta tahoilta asetetaan vaatimuksia valtiörahasolle, voisi osottautua varsin kysymyksenalaiseksi. Nämä sekä kultamaissa vallitseva melkein yksimielinen mielipide, ettei rahan huonontamisella mitään pysyviä etuja voida saavuttaa, lienevätkin syyt siihen, että sellainen hallitus, joka olisi valmis ottamaan vastuulleen tämänsuuntaiset toimenpiteet on hyvin vaikeasti kokoonsaatavissa. Jos johtavat ^{valuutat} ~~kultamaat~~ sitä vastoin devalvoitaisiin on itsestään selvää että Espanja heti tulee seuraamaan niitä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Winckelmann

2/2.1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 196/35.

Madridissa helmikuun 2 p. 1935.

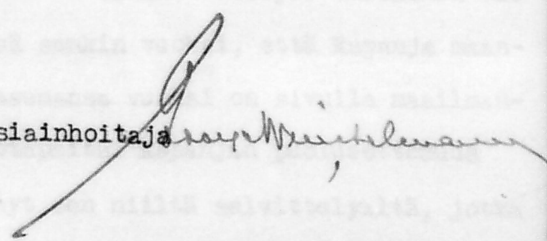
2 / 190 Sal. D. 35.

1/2. 35

5 C9
Ulkoasiainministeriölle, L

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin no.
2/1935 koskeva

Espanjan nykyistä ulkopoliittikkaa.

Asiainhoitaja

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 2/1935.

Madridi- ssa 2 p:nä helmi kuuta 19 35.

2 / 190 sal. D. JJ.

Asia: Espanjan nykvinen ulkopoli-
tiikka.

11/2.35

5 9

Olen aikaisemmin ollut tilaisuudessa viittaamaan siihen tosiseikkaan, ettei Espanjassa viime vuosina ole ollut havaittavissa suurempaa kiinnostusta aktiivisempaan ulkopoliitiikkaan. Usein vaihtelevien hallitusten koko huomio on kohdistunut vaikean sisäpoliittisen tilanteen selvittämiseen, joten ulkopoliittinen toiminta on saanut väistyä. Tällainen olo-tila on voinut käydä päinsä senkin vuoksi, että Espanja maantieteellisesti eristetyin asemansa vuoksi on sivulla maailmanpolitiikan valtateistä, jotapaitsi Espanjan puolueettomuus maailmansodassa on säästänyt sen niiltä selvittelyiltä, jotka edelleen askartelevat maailmansotaan osanottaneita valtioita.

Kun nyt eräissä piireissä, joskaan ei kaikissa, ollaan sitä mieltä, että viimesykyisen kapinayrityksen tarmokas kukistaminen ainakin joksikin aikaa eteenpäin on turvannut sisäisen rauhan Espanjassa, on se mielipide yhä enemmän alkanut voittaa alaa, että Espanjankin pitäisi tähänastista aktiivisemmin olla mukana suurpoliittisten probleemien järjestelyssä, mikäli ne jollakin tavalla sivuavat sen omia intressejä, jot-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tei johtavien valtojen keskuuteen pääsisi juurtumaan sellainen mielipide että Espanjaa voidaan pitää jonkunlaisena "quantité négligeable"na, jonka mielipidettä ei kannata kuunnella. Tässä yhteydessä on myös kosketeltu kysymystä Espanjan nykyisestä puolustuskuntoisuudesta ja tällöin lausuttu epäilyksiä siitä, ettei Espanja puutteellisen ja vanhanmallisen aseistuksensa sekä riittämättömien lento- ja merivoimiensa vuoksi kykenisi menestyksellä puolustautumaan sodan syttyessä Välimerellä. Ainakaan ei Espanjalla katsota olevan mahdollisuuksia ilman Englannin apua säilyttää Balearit, joiden strateegista merkitystä Espanjalle ei voida yliarvioida.

Viimemainitut väitteet, joilta ei suinkaan puutu todellisuuspohjaa, ovatkin vastuunalaisissa piireissä herättäneet levottomuutta ja hallitus on ryhtynyt kiireellisiin toimenpiteisiin Espanjan puolustuskuntoisuuden tehostamiseksi lähinnä merivoimien lisäämiseksi.

Mielipiteiden ilmaisuja toimetttömyydestä ulkopolitiikan alalla on hallitus vaieten kuunnellut jo pitemmän aikaa, mutta kun niiden sävy ajanmittaan alkoi käydä yhä päättävämmäksi, ei tuo vaikeneminen enää voinut jatkua. Eräälle viikkolehdellemme esittäessään antamassaan haastattelussa kuin myös Cortesissa tällä viikolla esittämässään julkilausumassa, on ulkoministeri puuttunut asiaan, muodostuen hänen sanottavansa lähinnä jonkunlaiseksi puolustuspuheeksi väitettyä puuttuvaa toimeliaisuutta vastaan ulkopolitiikassa.

Koska Sr. Rochan julkilausumat sisältävät kohtia, joilla yleispoliittiseltakin kannalta voi olla kiinnostusta, olen katso-

mut syytö olevan pääkohdissa selostaa julkilausumien sisältöä.

Ulkoministeri huomautti, että Espanja, joka on kansainvälisen oikeuden luoja, tulee aina vaalimaan sen kehittämistä, minkävuoksi Espanjan suhtautuminen kansainvälisiin riitakysymyksiin myös aina tulee olemaan sovinnollisen ratkaisun etsiminen niille. Viitaten eräisiin kansainliitossa viime aikoina vireilläoleviin riitakysymyksiin, kiisti ulkoministeri, että Espanja olisi suhtautunut niihin välinpitämättömästi ja mainitsi, että Espanja päinvastoin oli niiden selvittelyssä saanut useita luottamustehtäviä, jotka kaikki kunnialla oli suoritettu. Hän viittasi eritoten siihen, että Espanjalle oli uskottu puheenjohtajan paikka siinä komissionissa, joka oli lähetetty tutkimaan Chacon vaikeasti selvitettävissä olevaa selkkausta, että Espanja oli tarmokkaasti toiminut sekä Letician että Jugoslavian ja Unkarin (!) välistä selkkausta selvitettäessä sekä vetosi ennen kaikkea siihen yleiseen tunnustukseen, jonka Saarín alueen kansanäänestystä järjestämä kolmen miehen komissioni, jossa Espanjakin oli ollut edustettuna, oli saanut osakseen.

Tällaista ulkopoliittista toimintaa voitaisiin ulkoministerin mielestä hyvällä syyllä kutsua aktiiviseksi puoluetto-
muudeksi, jota toimintaa vielä oli tehostanut Espanjan aloitteesta vireillepantu yhteistyö n.k. puolueettomien valtojen
kanssa. Espanjan suhteista kansainliittoon mainitsi ulkomi-

1)

Mikäli erään "puolueettoman" valtion lähettiläs kertoi minulle on näiden valtioiden demarche saada Saksa palaamaan kansainliittoon lopullisesti epäonnistunut. Saksan vastaus on ollut kohtelias, mutta kielteinen.

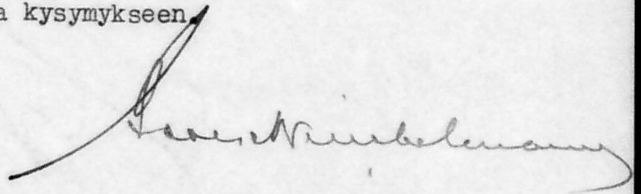
nisteri edelleen, että ne päämäärät, jotka kansainliitto oli asettanut toiminnalleen, olivat täydellisessä sopusoinnussa niiden päämäärien kanssa, joiden toteuttamiseen Espanjakin pyrki, mainiten vielä todistuksena Espanjan kansainliitossa nykyään nauttimasta myötämielisyydestä sen suurenmoisen enemmistön, jonka Espanja yleiskokouksen viimesykyysisissä neuvostovaaleissa saavutti.

Lausuen suuren tyydytyksensä Rooman sopimusten johdosta, jotka olivat omiaan edesauttamaan eri valtioiden välistä yhteistoimintaa rauhan säilyttämiseksi, johon päämäärään Espanjan ulkopoliittikkakin pyrki, huomautti ulkoministeri, että Afrikan manteretta koskevat sopimukset luonnollisesti herättivät Espanjassa suurta mielenkiintoa niiden historiallisten, maantieteellisten ja aineellisten intressien vuoksi, joita Espanjalla oli Afrikassa.

Siirtyen sitten koskettelemaan Välimerta koskevia kysymyksiä, vakuutti ulkoministeri, ettei Espanja tulisi missään tapauksessa pysymään sivulla sellaisista neuvotteluista, jotka joko välillisesti tai välittömästi koskivat niitä sekä että näihin kysymyksiin kiinnostuneet valtiot jo olivat myöntäneet tämän kannan oikeaksi.

Ulkoministerin julkilausumat ovat saaneet lehdistössä osakseen verrattain viilleän vastaanoton. On huomautettu, että Espanjan itsenäisyys ja turvallisuus ovat mitä läheisimmin riippuvat status quon säilyttämisestä Välimerellä sekä että tämä käsitys juuri nyt kun Tangerin statuuttien tarkistus on muodostumassa ajankohtaiseksi on riittävän selvästi saatettava muiden

Välimeren kysymyksiin kiinnostuneiden valtioiden tietoon, niin myös Espanjan aikomus edelleenkin säilyttää nykyinen kansainvälinen asemansa. Tämän tarkoituksiperän saavuttamiseksi eivät riitä yksistään kutsut ottamaan osaa joihinkin kansainvälisiin neuvotteluihin, vaan odotetaan hallitukselta päättävää positiivista toimintaa Espanjan elinintressien vaalimiseksi kaikissa niissä tilaisuuksissa, joissa niiden vaarantaminen voi jollakin tavoin tulla kysymykseen.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "K. M. K. K. K.", is written over the end of the typed text. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Winckelmann

18/9. 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 286/35.

Madridissa helmikuun 18 p:nä 1935.

5 / 190 Sal. D. J.

12/4. 35

2

Ulkoasiainministeriölle,

5 C9

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin no.
3/1935 koskeva

Espanjan talouselämää vuoden vaihteessa.

Asiainhoitaja

[Handwritten signature]

Reportti käynnistetty Buenos
Airesissa ja Boliviassa.

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3/1935.

Madridi ssa 18 p:nä helmi kuuta 19 35.

5 / 190 Lat. D. 35.

Asia: Espanjan talouselämä vuoden
vaihteessa.

12/4. 35

5 Cg

Espanjan kuluneen vuoden ulkomaankaupasta saatujen ennakkotietojen mukaan nousee tuonnin arvo 860.60 milj. kultapesetaan viennin arvon vastaavasti noustessa ainoastaan 610.97 milj. kultapesetaan. Vuodelta 1933 olivat vastaavat luvut: tuonti 836.60 ja vienti 673 milj. kultapesetaa. Tuontinumeroiden osottaessa ainoastaan vähäisempiä muutoksia, on viennin arvo sitävastoin edelliseen vuoteen verrattuna laskenut lähes 60 milj. kultapesetalla. (1 kultapeseta vastaa 2.33 paperipesetaa). Tämä on pääasiallisesti johtunut elintarpeiden s.o. hedelmien ja viiennin huomattavasta vähenemisestä. Kun elintarpeiden viennin arvo vielä 1932 oli 514 milj. kultapesetaa, oli se v. 1933 - 444 milj. ja vuonna 1934 - 398 milj. kultapesetaa.

Maailman talouspulan alusta saakka ei Espanjan kauppavaihto ole osottanut tällaista epäsuhdetta tuonnin ja viennin välillä. Tilanne on sitäkin arveluttavampi kun kauppataseen vauasta ei enää, kuten aikaisemmin, voida täyttää Etelä Amerikassa olevien espanjalaisten siirtolaisten rahalhetyksillä, jotka nousivat vieläpä 300 milj. pesetaan vuodessa, koska sikäläisissä valtioissa voimaansaattatut valuuttarajoitukset eivät salli raha-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lähetyksiä ulkomaille.

Toiveet paranevista konjunktoureista Espanjan ulkomaankaupassa näyttävät myös tätä nykyä varsin epävarmoilta. Kuten tunnettua muodostavat elintarpeet noin 2/3 Espanjan viennistä tuonti- ja niiden menekkimahdollisuudet ovat rajoitusten ja lisääntyneen kilpailun vuoksi varsin rajoitetut. Etenkin hedelmien viennille on kulunut vuosi ollut varsin tuhoisa. Niiden vientiarvo, joka v. 1933 vielä oli 253.62 milj. kultapesetää, aleni viime vuonna lähes 40 milj. kultapesetalla.

Espanjan kauppa Englannin ja Ranskan kanssa, jotka maat kuten tunnettua, ovat espanjalaisten tavarain suurimmat kuluttajat, osottaa kaikilla aloilla laskusuuntaa, lukuunottamatta ehkä rautamalmin vientiä Englantiin, jossa on havaittavissa pienempi lisäys. Saksan kanssa, joka on espanjalaisten tavarain kolmanneksi suurin kuluttajamaa, ovat kauppasuhteet ainakin toistaiseksi jatkuneet normaalisesti, mutta niiden vastainen kehitys on epävarma, koska Espanjan pääasiallisimmat vientituotteet ovat katsottavat olevan ylellisyystavaroita. Mitä taas tulee Etelä Amerikan valtioihin, jotka sitten seuraavat järjestyksessä, osottaa kauppa niiden kanssa jatkuvaa lamaannusta.

Tarkoituksessa elvyttää ulkomaankauppaansa on Espanja viime vuonna solminut uusia kauppasopimuksia useiden maiden kanssa, joista lähinnä ansaitsevat mainitsemista sopimukset Ranskan, Hollannin ja Puolan kanssa sekä erikois-sopimukset Tanskan, Islannin ja Norjan kanssa. Näissä sopimuksissa on ensi kerran sovellettu kiintiöimisjärjestelmää, jossa tärkeitä luulevat löytäneensä sen taikasauvan, jonka avulla voidaan ratkaista kaikki kauppa-

poliittiset pulmat. Koska tarkoitukseni on eri yhteydessä käsitellä tämän nyttemmin puolivuotta voimassa olleen järjestelmän vaikutuksia, ei tässä yhteydessä ole syytä niihin enemmältä puuttua.

Pyrkimykset uusilla kauppasopimuksilla aktivisoida ulkomaankauppaa eivät kuitenkaan ainakaan toistaiseksi ole osottautuneet erikoisemmin tuloksellisiksi. Ne tapaukset, joissa ainakin nimellisiä positiivisia etuja on saavutettu, kuten Norjan ja Tanskan sopimuksissa, joissa periaatteessa on sovittu tasapainollisesta kauppataseesta, kohdistuvat maihin, joilla on aivan toisarvoinen merkitys Espanjan ulkomaankaupalle. Sitävastoin ovat nämä suunnitelmat Ranskaan nähden täydellisesti epäonnistuneet. Sen sijaan että Espanjan vienti Ranskaan aikaisemmin on ollut hyvin huomattavasti suurempi kuin Espanjan tuonti Ranskasta, on viime vuoden maaliskuussa solmittu kauppasopimus aikaansaanut katastrofaalisen vähennyksen Espanjan viennissä Ranskaan, joka nyt on melkein tasapainossa tuonin kanssa Ranskasta. Selvä on tosin, että syynä tähän ovat seikat, jotka eivät yksinomaan riipu Espanjan hallituksesta, mutta asia onkin enemmän mainittu esimerkkinä siitä, kuinka vaikeata ulkomaankaupan suuntaaminen on. Sitävastoin on Espanjan eräillä valuuttasopimuksillaan onnistunut saamaan irti jäätyneet saatavansa muutamissa Balkanin ja Etelä Amerikan maissa.

Kauppataseen suuresta vajauksesta on myös ollut seurauksena, että Espanja on tullut pakotetuksi saattamaan voimaan naamioidun velkoihin kohdistuvan moratorion, jota jyrkemmin sovelletaan niihin maihin, joiden kanssa Espanjalla on passiivinen kauppatase. Tämä hallinnollisessa järjestyksessä voimaansaatettu toimenpide, jonka periaatteena on, että maksu tuonnista suoritetaan ainoastaan sitä mukaa kuin ulkomaista valuuttaa kulloinkin on käytettävissä, on

saattanut paljon harmia korkotappioiden muodossa myös suomalaisille viejille, jotka tätä nykyä saavat odottaa kolmatta kulkautta valuutansiirtolupiaan. Olen useampaan otteeseen neuvottellut eri viranomaisten kanssa näistä vaikeuksista, mutta keskustelu on aina päättynyt lakoniseen toteamiseen, ettei asiata ulkomaisen valuutan puutteessa voida auttaa, jotenpaitsi Suomea on neuvottu lisäämään ostojaan Espanjasta ja siten omasta puolestaan myötävaikuttamaan tilanteen paranemiseksi. Nykytilannetta käytetään kuitenkin myös suoranaisena pakotuskeinona, joten syytä on olettaa, että joskin onnistuttaisiin aikaansaamaan relatiivinen tasapaino maksutaseessa, maksusuoritusten viivytelyä tultaisiin edelleenkin jatkamaan niihin maihin nähden, joiden kanssa Espanjalla on passiivinen kauppataase, tarkoituksessa vastaisissa kauppasopimusneuvotteluissa kiristää niitä kauppapoliittisiin myönnytyksiin.

Olisi tosin olemassa keino, joka voisi edesauttaa Espanjan ulkomaankauppaa pitämään puoliaan kansainvälisessä kilpailussa, nimittäin pesetan arvon alentaminen. Olen äskeisessä tiedoituksessani käsitellyt tätä kysymystä ja esittänyt ne näkökohdat, jotka puhuvat puolesta ja vastaan. Sen jälkeen ei tilanne ole muuttunut. Huhuja liikkuu sekä täällä että ulkomaalla, että pesetan depreciaointia 15-20 %:lla suunniteltaisiin, mutta tällaiset viranomaiset kieltävät tietysti jyrkästi mainittu^{jen} huhujen todenperäisyyden. Kun Espanjassa sitäpaitsi aina on se vaara tarjolla, että rahanarvon huonontaminen voi johtaa inflatioon, jota, tällaisia epävakaisia poliittisia ja sosiaalisia oloja silmälläpitäen, on kaikin keinoin vältettävä, on myönnettävä, että tälläisten vastuunalaisten piirien epäilykset ryhtyä tuollaiseen toimenpiteeseen ovat perusteltuja.

Espanjan taloudellinen asema vuoden vaihteessa on siis useista syistä katsottava varsin epätydyttäväksi ja ainoana valopuolena voitaneen pitää sitä talouselämälle tervetullutta poliittista ja sosialista rauhaa, joka viimesyksyisten voimakkaiden purkausten jälkeen nykyään vallitsee. Tämä, sekä yleensä parantuneet maailmankonjunktuurit, tarjoavat Espanjallekin eräitä mahdollisuuksia toipumiseen pitkällisestä taloudellisesta pulastaan.

Kaarlo Huusela

ULKOASIAINMINISTERIÖ

7

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Winckelmann

7/3. 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 336/35.

Madridissa maaliskuun 7 p. 1935.

3 190 Pal. D. 35.

14/3.35

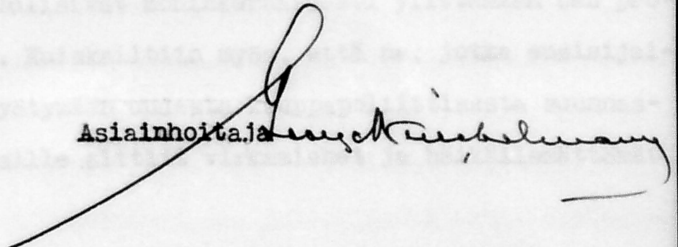
5 C9

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin
No. 4/1935 koskeva

Kiintiöimisjärjestelmän tähänastisia
vaikutuksia.

Asiainhoitaja

Leevi Kivimäki

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4/1935.

Madridi ssa 7 p:nä maalisk. kuuta 1935.

3 190 Pal.D. 35.

Asia: Kiintiöimisjärjestelmän tähän-
astiset vaikutukset.

14/3. 35

5 C9

Ryhdyttäessä viime vuoden alkupuolella tuonnin kiintiöimiseen - lähinnä Ranskan kanssa tehdyn kauppasopimuksen johdosta - lausuttiin sekä julkisuudessa että yksityisesti epäilyksiä siitä, ettei tuonkaltaisilla toimenpiteillä tultaisi saavuttamaan odotettuja tuloksia, vaan että järjestelmän tuottamat haitat tulisivat moninkertaisesti ylittämään sen problemaattiset edut. Kuiskailtiin myös, että ne, jotka ensisijaisesti tulisivat hyötymään uudesta kauppapoliittisesta suunnasta, olivat lahjuksille alttiit virkamiehet ja häikäilemättömät keinottelijat.

Koska mainittu järjestelmä nyttemmin on ollut vuoden voimassa, lienee syytä ottaa tarkastelun kohteeksi, missä määrin siihen liittyneet toivomukset ovat toteutuneet, joskin kulunut aika on liian lyhyt, jotta järjestelmän onnistumisesta tai epäonnistumisesta voitaisiin mitään lopullista lausua.

Ei ole kiellettävissä, etteikö Espanja kiintiöimisjärjestelmän avulla olisi eräissä tapauksissa (kauppasopimukset Tanskan, Norjan, Islannin ja Puolan kanssa) saavuttanut lisättyä menekkiä päävientitavaroilleen s.o. hedelmilleen ja vii-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

neilleen, koska mainittujen maiden niille myönnettyjen tuontiikiintiöiden korvikkeeksi on täytynyt sitoutua ostamaan eräitä määriä espanjalaisia vientituotteita, mutta voidaan kuitenkin asettaa kysymyksenalaiseksi, vastaavatko nämä saavutukset niitä haittoja, jotka järjestelmä kiistämättä on tuonut mukanaan ja joista mainittakoon lisääntynyt hermostuneisuus ulkomailla, lähinnä päävientimaissa, Englannissa ja Ranskassa, sekä se epävarmuus, jonka järjestelmään liittyvän lainsäädännön laskematon soveltaminen on herättänyt kotoisilla markkinoilla.

Riippuen kai osaksi kiintiöimisjärjestelmän lyhytaikaisesta voimassaolajasta, on järjestelmä sekä Cortesissa että sanomalehdistössä, joissa yleensä kiinnitetään varsin vähän huomiota taloudellisiin kysymyksiin, tähän mennessä harvoin ollut keskustelun aiheena ja ne hyökkäykset, jotka, lähinnä oikeistolehdistön puolelta, on tehty, ovat olleet heikonlaisesti perusteltuja sekä kohdistuneet sen johtomiesten henkilökohtaiseen mustaamiseen. Tässä suhteessa on kuitenkin viime aikoina tapahtunut käänne ja nyttemmin käydään järjestelmän soveltamisen kimppuun asiallisilla perusteilla.

Asia tuli tuonnottain esille Cortesissa, jossa Espanjan tätä nykyä ehkä etevin asiantuntija taloudellisella alalla Sr. Badía piti kiihkeäsävyisen hyökkäyspuheen niitä menettelytapoja vastaan, joita kiintiöimisjärjestelmää sovellettaessa asianomaisten viranomaisten taholta noudatettiin. Puheessa tehostettiin nimenomaan sitä seikkaa, että viranomaiset olivat tehneet itsensä syytäiksi mitä raskaimpiin väärinkäytöksiin, jotka olivat omiaan tuottamaan yhä uusia vaikeuksia jo ennen

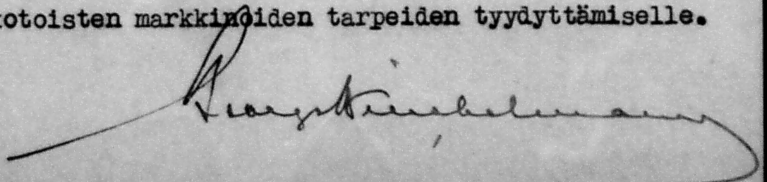
täänkin mitä vaikeimmissa olosuhteissa kamppailevalle elinkeinoelämälle sekä todettiin, että hallitus oli kanssasyöllinen nykyiseen surkuteltavaan asiain tilaan, koska se oli laiminlyönyt estää tavaksi tullutta tuontilupien kaupittelemista. Kuten puhuja huomautti ja kuten täällä yleisesti tiedetään, on nimittäin vakinaisilla tuojilla, jotka tuntevat markkinoiden tarpeet, suuria vaikeuksia saada tuontilupia, koska niitä etupäässä annetaan kaikenkarvaisille keinottelijoilla, joilla on suhteita viranomaisiin, kuluttajien s.o. teollisuuden ja suuren yleisön vahingoksi. Koska kiintiöimisjärjestelmän alkuperäisenä tarkoituksena oli olla kauppapoliittinen ase niitä maita kohtaan, joiden kanssa Espanjalla oli passiivinen kauppatase, teki sen nykyinen soveltamistapa koko järjestelmän tehottomaksi viranomaisten antaessa kannatuksensa sen kiertämistä tarkoittaville toimenpiteille. Puhujan käsityksen mukaan olisi hallituksen viipymättä ryhdyttävä sensuuntaisiin toimenpiteisiin, että tuontilupien jakaminen tulisi tehokkaan kontrollin alaiseksi.

Näiden syytösten johdosta ei hallitukseen ole voimut jääde toimeettomaksi. Uusi tuontilupien jakoperusteita koskeva asetus onkin jo julkaistu. Tämän asetuksen säännösten mukaan siirretään tuontilupien jako kauppaministeriöstä kunkin alan tuojien keskuudestaan valitsemille luottamusmiehille, jotapaitsi järjestelmän ylin valvominen uskotaan erikoiselle tarkastuskomissionille, jonka jäseniksi kutsutaan paitsi valtion virkamiehiä, myös kauppakamarien edustajia.

Sr. Badian koskettelemat seikat ovat jo kauan olleet vilkkaan pohdinnan aiheena, koska ylimääräisten tuontilupien hankkiminen viranomaisia lahjomalla on käynyt aivan yleiseksi.

Etenkin kananmunien tuontilupiin nähden rehottaa täydellinen mielivalta. Erään tunnetun madridilaisen munantuontiliikkeen edustaja kertoi lähetystössä tuonnottain käydessään aivan ujostelematta, että vaikkakin hollantilaisille kananmunille vahvistettu kiintiö oli loppuunkäytetty, oli hänen onnistunut saada tuontilupa 20.000 laatikolle hollantilaisia kananmunia suorittamalla asianomaiselle virkamiehelle viiden pesetan palkkion laatikolta. Viime aikoina on myös kiinnostus suomalaisten kananmunien tuontiin huomattavasti kasvanut, siitä huolimatta, ettei Suomelle ainakaan toistaiseksi Espanjalle epäedullisen kauppataaseemme vuoksi ole myönnetty kananmunakiintiötä täksi vuodeksi. Erään suuren kananmunien tuontiliikkeen omistaja, joka lähetystössä on tiedustellut suomalaisten kananmunanviejäin osotteita, on ilmoittanut aikovansa sijoittaa Suomeen osan saamastaan 1.000 tonnin tuontiluvastaan, koska kananmunien hinnat Suomessa nykyään olivat kovin alhaiset. Hänen aikomuksensa lienee, niin pian kuin hän on Suomesta saanut kiinteitä tarjouksia, "järjestää" asia tšekäläisten viranomaisten kanssa.

Mitään merkkejä siitä, että kiintiöimisjärjestelmän kielteiset kokemukset olisivat järkyttäneet sen perusteita, ei kuitenkaan toistaiseksi ole olemassa. Päinvastoin julkaistaan miltei päivittäin asetuksia sen laajentamisesta yhä uusille aloille. Ja yksistään se seikka, että mainittu järjestelmä on osottautunut hyvin huomattavaksi tulolähteeksi virkamiehistöille sen ylimpiä piirejä myöten, takaa sen jatkuvan olemassaolon huolimatta sen tuottamista vaikeuksista Espanjan kauppapoliittisille suhteille ja kotoisten markkinoiden tarpeiden tyydyttämiselle.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: G.

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Winkelmann.

21/3 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa maaliskuun 21 p. 1935.

No. 559/35.

4 190 lue. 35
28/3-35.3

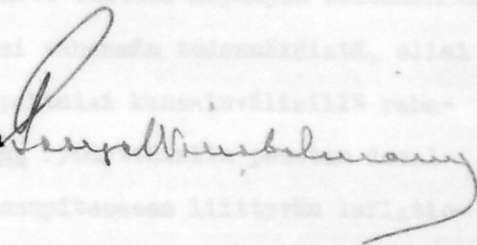
Ulkoasiainministeriölle,

8 C9

Täten on nimulla kunnia myötäliittää kymmenenä
kappaleena Madridin lähetyksen raportin no. 5/1935 koske-
va:

Pesetan nykyarvon säilymistä. II.

Asiainhoitaja

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5/1935.

Madridi ssa 21 p:nä maalis kuuta 1935.

Asia: Pesetan nykyarvon säilymi-
nen, II.

4 190 ka. 35
28/3. 35.
5 C9

Raportissani No. 1 viime tammikuun 17 p:ltä olen tehnyt selkoa niistä mielipiteistä, jotka tätä nykyä ovat vallalla eri yhteiskuntapiireissä pesetan nykyarvon säilyttämiseen nähden. Olen tällöin tullut siihen johtopäätökseen, että, joskin pesetan nykyinen korkea arvo tuottaa Espanjan ulkomaankaupalle suuria vaikeuksia, olisi vähemmän todennäköistä, ellei jotakin aivan mullistavaa tapahtuisi kansainvälisillä rahamarkkinoilla, että lähiaikoina ryhdyttäisiin pesetan devalvointiin m.m. sellaiseen toimenpiteeseen liittyvän inflatiovaaran vuoksi.

Utiset pesetan pian tapahtuvasta devalvoinnista eivät kuitenkaan näytä lakkaavan, joskin niitä nyttemmin tapaa lähinnä Ranskan ja Englannin lehdistössä. Vaikkakin nämä tiedot jyrkästi kumotaan tšekkiläisissä pankkipiireissä hallituksen taholta inspiroitujen peruutusten muodossa, ei näitä peruutuksia kuitenkaan saa käsittää niin, että täälläkään uskottaisiin olevan mahdollista ajan oloon ylläpitää pesetan de-facto stabilisointia.

JAKELUOHJE:

Tavallinen, Vientijärjestöt ja Suomen Pankki.

Jakeluohjemalleja:

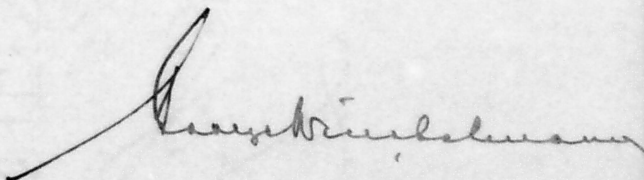
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Edellämainitussa raportissa mainitsemani taloudelliset vaikeudet eivät nimittäin tällä välin lainkaan ole vähentyneet, vaan ovat ne päinvastoin saaneet yhä kasvavan merkityksen. Vaikeudet saada budjettiin edes jonkunlaista tasapainoa ovat yhä lisääntymässä ja tekeillä oleva suurisuuntainen ja, mikäli väitetään, Rooman sopimusten alkuaan herättämä ja Englannin painostuksesta vireillepantu suunnitelma Balearien puolustusvalmiuden lisäämiseksi, joka tulee nielemään noin 500 milj. pesetaa, joskin jaettuna viidelle vuodelle, tulee raskaasti painamaan menoarviota, jonka vuotuinen vajaus jo pitemmän ajan kuluessa on vaihdellut 600 milj. ja miljaardin välillä. Niinikään ovat vaikeudet tuonnin maksamiseksi tarvittavan ulkomaisen valuutan hankkimiseksi lisääntyneet ja ulkomaiset viejät, vieläpä Englannissakin, jonka kauppataase kuitenkin on Espanjalle noin 75 milj. kultapesetalla vientivoittoinen, saavat nyttemmin odottaa kolme kuukautta asianomaisia valuutansiirtolupiaan. Ranskan kanssa syntynyt kaupapoliittinen konflikti, josta ulospääsyä ei toistaiseksi voida nähdä, on myös omiaan lisäämään Espanjan ulkomaankaupan vaikeuksia ja nykyään näyttää hyvin vähän toiveita olevan siitä, että tuloatuottavat Ranskan markkinat voitaisiin säilyttää läheskään samassa mittakaavassa kuin aikaisemmin.

Kaikista virallisista peruutuksista huolimatta, täytynee siis valmistautua siihen, ettei ajan pitkään voida estää pesetan liittymistä puntaryhmään, mikä toimenpide edellyttäisi sen nykyarvon alentamista 10 à 20 %:lla. Punnan viimeaikainen lasku on myös ollut omiaan antamaan enemmän painoa näille vaatimuksille, koska Englannin markkinoiden säilyttäminen on elinkysymys Espanjan ulkomaankaupalle. Näitä vaatimuksia vastaan painaa verrattain

kevyenä tuojien puolelta esitetty vastarinta, joka on hyvin ymmärrettävä, koska he voimassaolevien valuuttarajoitusten vuoksi eivät voisi ajoissa likvidoida ulkomaiset velkansa jos pesetan arvon alentamiseen äkkiä ryhdyttäisiin.

Mikäli kerrotaan lienee hallituksen virallinen kanta edelleenkin wait and see politiikka. Se seikka, joka lähinnä tuottaa vaikeuksia pesetan irrottamiselle frangista, lienee, mikäli aivan luotettavalta taholta olen saanut tietää, Ranskan uhkaus sellaisessa tapauksessa irtisanoa Espanjalle valuutan vakauttamistarkoituksessa myönnetyn 560 milj. frangin suuruisen lainan, jota vastaava kultamäärä on siirretty Pariisiin. Tämä seikka sekä de facto stabilisoinnista luopumisen psykologiset seuraukset Espanjan tapaisessa maassa, lienevätkin ne pääsyyt, miksi hallitus toistaiseksi epäilee ryhtymästä ratkaiseviin toimenpiteisiin asiassa.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'K. W. ...', written in a cursive style.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön rap. n:o 6.

Ministeri Winckelmann.

9/4 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa huhtikuun 9 p:nä 1935.

No. 627/35.

6 191 lae. 35

23/4.35 :

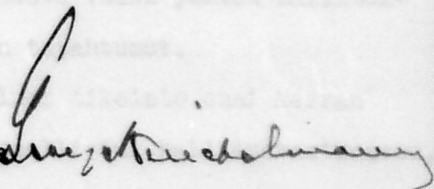
Ulkoasiainministeriölle,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuu-
tena kappaleena Madridin lähetystön raportin no. 6/19-
35 koskeva

Sisäpoliittista tilannetta Espanjassa.

Asialhoitaja

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6/1935.

Madridi ssa 9 p:nä huhti kuuta 19.35.

Asia: Sisäpoliittinen tilanne

Espanjassa.

6 lq. lae. 35
23/p. 35

5 | Cg

Käsitellessäni raportissa viime lokakuun 26 p:ltä No. 20 viimesykyisyisen kapinan attona Lerroux'n johdolla muodostetun kokoomushallituksen vastaisia toimintamahdollisuuksia, lausuin olettamuksen, että kysymys sota-oikeuksien kapinan yhteydessä langettamien kuolemantuomioiden vahvistamisesta voisi johtaa hallituksen kaatumiseen. Näin onkin nyttemmin tapahtunut.

Kokoomushallitus, jossa katolinen oikeisto ensi kerran tasavaltaisen hallitusmuodon aikana osallistui hallitusvastuuseen, joskin vähemmistönä, muodosti tosin tulikokeessaan kapinan kukistamisessa yksimielisen rintaman, mutta niin pian kuin rauha oli maahan palautettu ilmeni selvästi kuinka suuri periaatteellinen ero oli olemassa oikeiston ja keskustan suhtautumisessa useihin Espanjalle ensiluokkaisen tärkeisiin kysymyksiin, kuten katolisen papiston asemaan sekä maanvuokra- ja sosialiseen lainsäädäntöön, joihin vasemmistohallitusten toimesta oli tasavallan kahtena ensimmäisenä vuonna tehty perinpohjaisia muutoksia vapaamieliseen suuntaan ja joiden muutosten "tarkistaminen" oli tärkeänä kohtana oikeistopuolueiden ohjelmassa. Nämä erimielisyydet kuvastuivat

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

myöskin cortesissa tapahtuneissa loppumattomissa väittelyissä. Jotenkuten niistä kuitenkin selviydettiin sekä oikeiston että keskustan jossakin määrin tinkiessä vaatimuksistaan, mutta kun kysymys osallisuudesta kapinaan langetettujen kuolemantuomioiden vahvistamisesta tuli esille, ei sovitteluihin aina valmiin Lerroux'nkaan taitavuus enää riittänyt pitämään hallituskokoomusta koossa. Lähimmän aiheen syntyneeseen hallituspulaan antoi se seikka, että kuolemaantuomittujen joukossa oli kaksi huomattavaa sosialistijohtajaa, molemmat cortesin jäseniä, jotka olivat johtaneet kapinalliskettä Asturiassa. Katolinen oikeisto oli antanut edustajilleen hallituksessa ohjeet, että niiden tuli tehdä kaiken voitavansa estääkseen hallitusta esittämästä heidän armahtamistaan, perustellen kantansa sillä, että kuolemantuomioiden täytäntöönpanemisella riistettäisiin vasemmistoaineksilta halu ryhtyä vastaisuudessa kapinoimaan laillista hallitusvaltaa vastaan. Keskustapuolueiden jäsenet hallituksessa olivat taas epävarmalla kannalla, toisten puoltaessa kuolemantuomioiden vahvistamista, toisten taas kannattaessa armahdusta. Tällöin tasavallan presidentti, jonka johdonmukainen liberaalinen maailmankatsomus jyrkästi tuomitsi kuolemanrangaistuksen, puuttui asiaan ja onnistui hänen myöskin taivuttaa Lerroux'n sekä hänen mukanaan muutkin hallitukseen kuuluvat keskustapuolueiden jäsenet eli siis hallituksen enemmistön esittämään kuolemaantuomituille armahdusta. Vielä samana iltana vahvistettiin dekreetti, jolla 22 kuolemantuomiota, m.m. p.o. kaksi sosialistijohtajaa, armahdettiin ja heidän rangaistuksensa muutettiin elinkautiseksi pakkotyöksi, jota rangaistusta Espanjassa tavantakaa tapahtuvien armahdusten vuoksi ei tarvitse ottaa yhtä vakavalta kannalta kuin muualla;

Mainittu toimenpide ei kuitenkaan jäänyt seurauksitta, vaan kutsui katolinen oikeisto jäsenensä pois hallituksesta, jolloin

Lerroux koko hallituksen puolesta jätti erohakemuksen.

Sittenkuin agraarien (keskustasta oikealla oleva suurtilanomistajain puolue) johtajan, joka oli saanut toimekseen muodostaa uuden hallituksen, oli täytynyt luopua siitä katolisen oikeiston hallitukseen osallistumisen ehdoksi asettamien jyrkkien vaatimusten johdosta, ei tasavallan presidentillä, joka viimeiseen saakka tahtoi välttää hallituksen muodostamisen antamista katoliselle oikeistolle, cortesin suurimmalle puolueelle, ollut muuta neuvoa kuin uudelleen turvautua Lerroux'hun, joka kädenkäänteessä muodosti kuudennen hallituksensa puolentoista vuoden aikana (hallitusten lukumäärä sitten lokakuun 1933 on ollut kaikkiaan kahdeksan), tällä kertaa kuitenkin kokoonpantuna yksinomaan keskustapuolueista, oikeistopuolueiden kieltäytyessä ottamasta osaa siihen. Ulkoministeriksi siirtyi edellisestä hallituksesta Rocha, ulkopolitiikkaa johtamaan täysin tottumat^{-on} ja puolueansioittensa varassa elävä poliitikko. Koska kuitenkin uutta hallitusta, jolla cortesissa on takanaan aivan mitätön vähemmistö, jo esittäytymistilaisuudessa olisi odottanut epäluottamuslause oikeiston taholta, ei muuta neuvoa ollut kuin siirtää cortesin istunnot kuukaudella, johon tasavallan presidentillä hallitusmuodon mukaan on oikeus. Tätä väliaikaa aiootaan nyt käyttää neuvotteluihin oikeistopuolueiden kanssa, jotta aikaansaataisiin jonkunlainen modus-vivendi tila. Katolisen oikeiston johtajan äskeisestä julkisuudessa annetusta lausunnosta päättäen, että uusi hallitus puolen tunnin kuluttua cortesin uudelleen kokoontumisesta tulisi kaatumaan saamaansa epäluottamuslauseeseen, eivät toiveet sovinnon aikaansaamisesta kuitenkaan näytä lupaavilta. Ellei linnarauhaa oikeiston ja keskustan välillä saada aikaan, ei liene muuta mahdollisuutta jällellä kuin cortesin hajottaminen ja uusien

vaalien toimeenpaneminen, joiden tulos tulee ratkaisemaan Espanjan sisäpolitiikan vastaisen suunnan.

Kun Espanja nyt piakkoin valmistautuu tavanmukaisin juhlallisuuksin viettämään tasavallan neljättä vuosipäivää, on todettava, että tämä juhlallinen tulee tapahtumaan aivan toisten olosuhteiden vallitessa, kuin miksi niiden neljä vuotta sitten yleisen innostuksen vallitessa odotettiin muodostuvan.

Nykytilanteelle antavat leimansa sota-oikeuksien lukuisat kuolemantuomiot osallisuudesta kapinaan, joskaan niiden täytöntönnäpanosta tuskin enää voi olla kysymystä. Sotatila, joka edelleen on voimassa suuressa osassa Espanjaa, aiotaan tasavallan vuosipäivän kunniaksi muuttaa hälytystilaksi, muutos, joka asiallisesti ei paljoakaan helpota tilannetta. Säälimätön ennakkosensuuri pitää kurissa sanomalehdistöä, jotta hallitusvallalle epämieluisia lausumia vältettäisiin, ja suuri joukko vasemmistopuolueiden eturivin miehiä tasavallan alkua ajoilta on joko maanpaossa tai odottaa vankiloissa tuomiota valtiopetoksesta. Puoluevastakohtat ovat äärimmillään ja mitä häikäilemättöimpiä syytöksiä singotaan vastapuolueita vastaan sekä cortesissa että sen ulkopuolella, samalla kuin korruptio virkamiesten keskuudessa voittaa yhä enemmän alaa. Sosiaaliset vastakohtat ovat kireimmillään ja useilla paikkakunnilla m.m. Barcelonassa, vallitsee täydellinen roskapöyry terrori jokapäiväisine tihutöineen ja lukuisine ihmisuhreineen, ilman että hallitusvalta kykenee tekemään siitä lopun. Taloudelliset vaikeudet ovat niinikään kärjistymässä ja tälle vuodelle ei edes menearviota vielä ole saatu vahvistetuksi, vaan maa elää viimevuotisen budjettinsa varassa, joka pidennetään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Ulkopoliittinen taivas ei sitävastoin osota huolestumisen

merkkejä ja tuntuu siltä kuin Espanjan nykyinen ulkopoliitikka s.o. aktiivisen ulkopoliitiikan puuttuminen olisi viisainta maalle, jonka arvovalta ulospäinkin on huomattavasti kärsinyt sisäpoliittisen tilanteen rikkinäisyyden vuoksi.

Georg Kinnunen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Winckelman

27/4. 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa huhtikuun 27 p:nä 1935.

No. 702/15/1935.

7 / 191 Pal. D. 35.

4/5. 25.

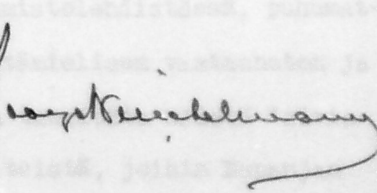
Ulkoasiainministeriölle,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuten kappaleena Madridin lähetystön raportin No.
7/1935 koskeva

Espanjan hallituksen virallista selostus-
ta (vihreää kirjaa) viimesykyisestä ka-
pinaliikkeestä.

Asiainhoitaja

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7/1935.

Madridi ssa 27 p:nä huhti kuuta 1935.

Asia: Espanjan hallituksen virallinen
selostus (vihreä kirja) viime-
syisestä kapinalikkeestä.

7/191 Sal. D. 95.
4/5. 35.

5 Cg

Viimesykyisen vallankumouksellisen kapinaliikkeen kukistamisen jälkeen ovat sekä ulkomaille paenneet espanjalaiset kapinalliset että vasemmistoinneukset kotimaassa ryhtyneet suurella tarmolla levittämään tendenssimäisiä tietoja hallituksen joukkojen kapinaliikkeen kukistamisen yhteydessä muka harjoittamista julmuuksista sekä sota-oikeuksien mielivaltaisuuksista kapinaan osaaottaneita tuomittaessa. Nämä parjaukset ovat erällä tahoilla, lähinnä Englannin ja Ranskan vasemmistolehdistössä, puhumattakaan Neuvosto-Venäjältä, saaneet myötemielisen vastaanoton ja niihin nojautuen on langetettu ankaria tuomioita niistä "sivistysvaltion arvoa alentavista" toimenpiteistä, joihin Espanjan viranomaiset ovat ryhtyneet yhteiskuntarauhan palauttamiseksi. Onpa tämä oman maansa viranomaisten mustaamista tarkoittava propaganda johtanut niinkin pitkälle että kaikenkarvaisia ulkomalaisia lähetystöjä on saapunut tänne pyytämään kapinallisten armahtamista ja tarjomaan heille oikeudellista avustusta, mutta ihailuttavalla tarmokkuudella on Espanjan hallitus puuttunut asiaan ja niin pian kuin lähetystöjen matkan tarkoitus on käynyt

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

selville, ovat ne sotilasviranomaisten valvonnan alaisina suoraa päätä passitettu rajalle, suomatta niille minkäänlaista tilaisuutta tapaamisiin viranomaisten kanssa.

Sen johdosta kuitenkin että tällainen vallankumouksellisten kapinaliikkeiden historiassa usein toistuva valhepropaganda, voisi olla omiaan vahingoittamaan Espanjan kansainvälistä prestigeä, on Espanjan hallitus katsonut aihetta olevan, nojautuen alkuperäisiin asiakirjoihin, julkaista virallisen selostuksen (vihreän kirjan) mainitusta kapinaliikkeestä.

Julkaisu voidaan sisältönsä puolesta jakaa kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen koskee kapinaliikkeen valmistelua, ja toinen itse kapinaliikettä, kun taas kolmannessa jaksossa annetaan yksityiskohtaisia tietoja kapinallisten tihutöistä sekä kapinaliikkeen vaatimista uhreista.

Ensimmäisessä jaksossa toteensaatetaan, että varsinaiset kapinavalmistelut aloitettiin jo marraskuussa 1933 eli melkein vuotta ennen kapinaan ryhtymistä. Tällöin nimittäin sosialistinen puolue sekä sen kanssa kiinteässä yhteistoiminnassa olleet äärimmäisyysainekset, tyytymättöminä musertavaan vaalitappioonsa, päättivät ryhtyä toimenpiteisiin menettämänsä valta-aseman takaisinvoittamiseksi. Jo tätä päätöstä tehtäessä oli yleisesti tunnettua, että valtataistelua tultaisiin käymään väkivaltaisoin keinoin s.o. vallankumouksellista tietä. Valmistelut käsittivät propagandatyön, punakaartien perustamisen ja aseistamisen sekä läheisen yhteistoiminnan separatististen ainesten, lähinnä katalonialaisten ja baskilaisten, kanssa. Katalonian silloisen hallituksen, jonka suhteita keskushallitukseen olen aikanaan käsitellyt raportissani

No. 13 heinäkuun 5 p:ltä 1934, päämääränä taas oli, käyttämällä hyväkseen kiristynyttä tilannetta, saavuttaa Katalonialle itsenäisen tasavallan aseman Espanjan liittotasavaltaan ~~liiton~~ puitteissa.

Vallankumouksellisen kapinaliikkeen tarkoitusperiä kuvaa myöskin siihen ryhdyttäessä hyväksytyt tunnuslauseet "eläköön kommunismi" ja "eläköön Espanjan Lenin" (kansanedustaja ja ent. ministeri Largo Caballero). Aika ajoin toimeenpantiin siten kokeeksi vallankumouksellisia liikekannallepanoja yleisy.m. lakkojen muodossa ympäri Espanjan. Hallituspuolan puhjettua lokakuun 1 p:nä annettiin sosialistisessa lehdistössä salaiset hälyytysmerkit ja samalla yksityiskohtaiset määräykset kapinaliikkeen taktiikasta, johon ensimmäisenä kohtana sisältyi kaikkien virkapuvussa tavattujen poliisien ja sotilaitten murhaaminen.

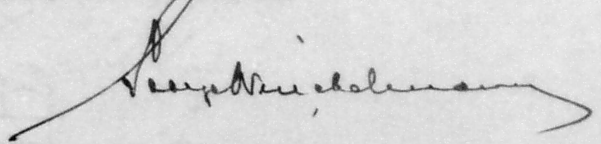
Julkaisun toisessa jaksossa kuvataan kapinaliikkeen puhkeamista ja sen kukistamista Kataloniassa, katutaisteluja Madridissa sekä pitkällistä sissisotaa Asturiassa, jossa kapinallisilla oli riveissään 26.000 aseistettua kaivostyöläistä.

Kolmannessa jaksossa selostetaan kapinallisten julmuuksia, varsinkin Asturiassa, jossa paljon siviilihenkilöitä sai surmansa. Esimerkkinä tällaisissa tapauksissa aina toistuvista menettelytavoista mainittakoon pappien elävinä polttaminen, pankkiryöstöt sekä julkisten rakennusten polttaminen (m.m. räjäytettiin ilmaan Oviedon kaupungin yliopisto maailmankuulune kirjastoineen, jossa oli korvaamattomia historiallisia asiakirjoja).

Ihmishreja on kapina vaatinut kaikkiaan 4.338.

Julkaisussa selostetaan myös syitä siihen, että muukalaislegioonaa ja maurilaisia joukkoja käytettiin kapinan kukistamiseen. Tällöin painostetaan sitä seikkaa, että tilanteen kaikkialla maassa ollessa uhkaavan, ei muita joukko-osastoja ollut käytettävissä Asturian kapinarintaman murtamiseksi.

Loppulauseessa hallitus lausuu käsityksensä, että, kaikki asianhaarat huomioonottaen, tuomitut rangaistukset ovat katsottavat poikkeuksellisen lieviksi, mikä jo käy selville siitä, että ainoastaan kahdessa tapauksessa tuomittu kuolemanrangaistus on pantu täytäntöön, sekä että hallitus, kukistamalla kapinan, jonka päämääränä oli neuvostovenäläismallisen diktatuurin pystyttäminen, ^{on} myötävaikuttanut kansanvahtaisten periaatteiden voittoon Espanjan tasavallassa.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'V. K. K.', written in a cursive style. The signature is positioned below the main text and above some faint, illegible markings on the page.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Shadiolissa olevan lähetysten raportti n:o 8

Ministeri Winckelmanin

10/5. 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa toukokuun 10 p:nä 1935.

N° 748/32/1935.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8 / 191 Sal. P. 1935.		
17/5.35	2	
RYHMÄ	Luokka	
5	C9	

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin No.
8/1935 koskeva

Espanjaa ja Saksan jälleenaseistautu-
mista.

Asiainhoitaja *M. K. Kivimäki*

Madridissa SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8/1935.

Madridissa 10 p:nä Touko kuuta 19 35.

Asia: Espanja ja Saksaan jälleen-
aseistautuminen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8	191 Sal. D.	55.
17/5.35.	2	
5	Cg	

Ei liene liian rohkeata väittää, että jos tällä viikolla toimeensa ryhtynyt uusi hallitus, jossa ensi kerran tasavaltalaisen hallitusmuodon aikana oikeistopuolueilla on enemmistö ja joka sitäpaitsi nojautuu myös enemmistöön cortesissa, olisi ollut vallassa kansainliiton neuvoston äänestäessä Saksaan jälleenaseistautumisen tuomitsemisesta, Espanja ei olisi yhtynyt enemmistöön vaan, Tanskan tavoin, pidättäytynyt äänestämästä.

Se keskustahallitus, joka huhtikuun ajan tilapäisesti oli vallassa odottamassa kaatumistaan cortesin kokoontuessa t.k. alussa, oli niin kiinni sotkuisen sisäpoliittisen vyyhdin selvittämisessä, ettei siltä liiennyt aikaa omistaa huomiota ulkopoliittisille problemeille. Sen vuoksi väitetäänkin, että Espanjan edustaja neuvostossa, entinen suurlähettiläs Salvador de Madariaga olisi saanut blanko valtuuden menetellä asiassa tilanteen vaatimusten ja oman harkintansa mukaan. Jos asia näin oli, ei ollut muuta odotettavissakaan, kuin ettei hänen liberaalinen maailmankatsomuksensa sallinut hänen suhtautua Hitlerin Saksaan muulla tavoin kuin äänestys osotti.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Espanjan kannanotto Genevessä herätti useita tyytymättömyyden ilmaisuja niiden piirien puolelta, jotka viime maanantaista lähtien ovat vallassa ja jo nyt liikkuu huhuja siitä että Espanjan edustus Genevessä tultaisiin uuden tilanteen vaatimusten mukaisesti siirtämään toisiin käsiin.

Ei voida myöskään olla kiinnittämättä huomiota siihen, mitä tunnettu ja arvossa pidetty oikeistolehti "EL DEBATE" kirjoittaa Geneven päätöksen johdosta. Lehti huomauttaa, että Ranskan ulkoministerin esittämässä päätöslauselmassa kosketellaan kolmea erillistä kysymystä, nimittäin Saksan jälleenaseistautumista, Euroopan rauhan ja turvallisuuden vastaista organisointia sekä sanktioita niitä vastaan, jotka vastaisuudessa rikkovat tehtyjä sopimuksia, ja huomauttaa, että hyväksytyn päätöslauselman turvallisuutta ja sanktioita koskevat kohdat sisältävät suuren vaaran Espanjan ulkopoliitikalle, minkä vuoksi Espanjalla olisi ollut täysi syy pidättäytyä äänestyksestä. Sen jälkeen lehti kysyy, mitä Espanjalta oikeastaan tahdotaan ja vastaa siihen seuraavasti: joko osanottoa kaikennäköisiin keskinäistä avunantoa koskeviin sopimuksiin, joita pyritään solmimaan eri maiden välillä tahi ottamaan osaa niihin paktin 16 art. edellyttämiin taloudellisiin ja sotilaallisiin sanktioihin, joihin neuvosto voi suositella ryhdyttäväksi sopimuksen rikkonutta valtiota vastaan. Lehti jatkaa sitten seuraavasti: olisiko Espanjan siis kannatettava Bulgarian, Itävallan ja Unkarin jatkuvaa aseettomuuden tilaa Pikku Ententen ja Balkanin liiton hyväksi ja vastaa siihen epäilemättä kieltävästi, lisäten samassa yhteydessä, että joskin Englanti katsoo etujensa vaativan lukea rajansa alkavaksi

Reiniltä, ei Espanjalla ole aihetta katsoa rajansa päättyväksi Tonavalla. Espanja ei voi pysyä välinpitämättömänä Välimeren problemeihin, mutta se ei voi myöskään sallia, että siltä, ehtona sen sikäläisten intressien tunnustamiselle, vaaditaan osanottoa sille aivan vieraisiin tarkoituksiin.

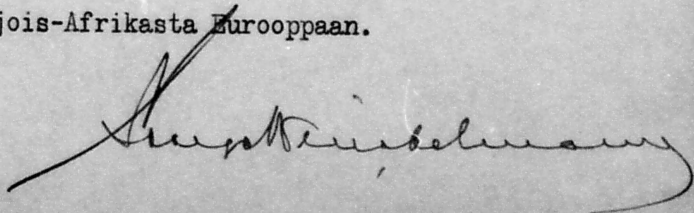
On huomattava, että "EL DEBATE" on nykyisen hallitus-enemmistön ja cortesin suurimman puolueen, katolisen oikeiston, pää-äänenkannattaja.

Ei ole ollut vaikeata viime aikoina todeta, kuinka yleinen mielipide täällä, sitä mukaa kuin suhteet Ranskaan ovat viilentyneet, on alkanut suhtautua Saksaan yhä myönteisemmin ja kuinka usein täällä kuulee myötämielisiä lausuntoja Saksasta. Tämä ei tietysti koske niin paljon virallisessa asemassa olevia kuin yksityisiä henkilöitä "the man in the street". Saksan tšekäläinen suurlähettiläs, joka muuten aina on ollut hyvin populääri tšekäläisissä oikeistopiireissä, mainitsikin tuonnottain minulle, että joskin silloinen virallinen Espanja oli Genevessä ollut mukana tuomiota langettamassa, Espanjan yleiseen mielipiteeseen Saksasta tuo tuomio ei ainakaan ollut lyönyt leimaansa.

Tämä yleisen mielipiteen kehitys, joka ei suinkaan johdu siitä, että täällä tunnettaisiin erikoista mieltymystä Hitlerin persoonaa kohtaan (jo Saksan katoolisten kohtelu on tšekäläisissä oikeistopiireissä herättänyt paljon suuttumusta), lienee lähinnä selitettävissä niiden häikäilemättömien kaupallisten kiristystoimenpiteiden vuoksi, joihin Ranska viime aikoina on ryhtynyt Espanjaa kohtaan ja jotka, kuten toisessa yhteydessä olen tiedoittanut, ovat johtaneet kauppasotaan Ranskan ja Espanjan välillä,

tuottaen suunnattomia tappioita Espanjan ulkomaankaupalle, jota ei vielä ole ehditty suunnata muille markkinoille. Niinikään on Ranska osottanut suurta taipumattomuutta niissä rajajärjestelyjä Marokossa koskevissa neuvotteluissa, joita jo pitemmän ajan kuluessa on käyty, mutta jotka nekin nyttemmin tuloksettomina on keskeytetty. Sitävastoin kauppasuhteissa Saksan kanssa ei ole ollut havaittavissa minkäänlaisia häiriöitä. Päinvastoin on Saksa ollut ainoa maa, jonka kanssa taloudelliset sopimukset ja, ihmeellistä kyllä, vieläpä maksusuoritus sopimuksetkin on saatu tehdyiksi kädenkäänteessä. Myötävaikuttavana seikkana tähän voi myöskin olla se seikka, että, kuten täällä väitetään, Saksa nykyään ostaa Espanjasta suunnattomat määrät raaka-aineita sotatarveteollisuuttaan varten, joka tietysti on hyvin tervetullut lisä Espanjan lamassa olevalle ulkomaankaupalle.

Joku aika sitten kierteli täällä huhuja Lavalin saapumisesta vierailukäynnille Espanjaan keskustelemaan eräistä molempia maita kiinnostavista ulkopoliittisista kysymyksistä. Nämä huhut ovat kuitenkin nyttemmin valtioministeriön toimesta virallisesti peruutettu. Täällä kerrotaan syynä suunnitellun matkan peruuttamiseen olleen sen, että nykyinen kiihtynyt mieliala Ranskaa kohtaan voisi johtaa samanlaisiin välikohtauksiin kuin Herriot'n matkalla tänne syksyllä 1932 sekä ettei täällä nykyään yleensä haluta keskustella niistä kysymyksistä, joiden arvellaan olevan matkan pää-tarkoituksena, nimittäin ranskalaisten joukkojen siirtämisestä sodan sattuessa Pohjois-Afrikasta Eurooppaan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Kadriidissa olevan lähetysten raportti n:o 9.

Ministeri Winkelmann.

28/5 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa toukokuun 23 p:nä 1935.

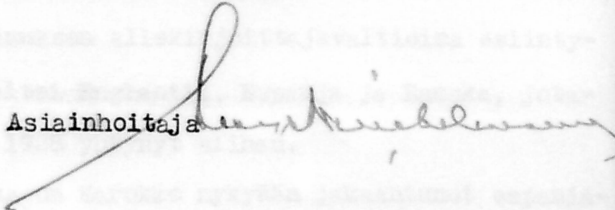
No. 840/45/1935.

9/19/35
20/5-35
D. 10 35
LII.
OSASTO ASIA
5 C9

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuu-
tena kappaleena Madridin lähetystön raportin No. 9/1935
koskeva

Tangerin kysymystä.

Asiainhoitaja

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9/1935.

Madridi:ssä 23 p:nä touko kuuta 1935.

Asia: Tangerin kysymys.

9 191 m. 35
31/5-35
5 C9

Alahuoneessa tuonnottain esittämässään julkilausumassa on Sir John Simon antanut ymmärtää, että Englanti suunnitteli keskusteluja asiasta kiinnostuneiden valtioiden kanssa joulukuun 18 p:nä 1923 tehdystä Tangerin statuutin sisältämästä sopimuksesta, tarkoituksessa saada statuutin soveltaminen nykyistä tehokkaammaksi. Mainitun sopimuksen allekirjoittajavaltioina esiintyvät, kuten tunnettua, paitsi Englantia, Espanja ja Ranska, jota paitsi Italia on vuonna 1928 yhtynyt siihen.

Kuten tunnettua, on Marokko nykyään jakaantunut espanjalaiseen, ranskalaiseen ja kansainväliseen vyöhykkeeseen. Viime mainitun vyöhykkeen muodostaa juuri Tangerin kaupunki ynnä siihen liittyvä "hinterland". Alue, joka pinta-alaltaan on 380 neliökilometriä, sijaitsee juuri vastapäätä Gibraltarin linnoitusta, ollen Gibraltarin salmi Tangerin kaupungin ja linnoituksen välillä ainoastaan 14 kilometriä leveä. Aukasluku koko alueella on noin 60.000, joista noin 13.000 eurooppalaisia, pääasiallisesti espanjalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia.

Alueen hallinto on statuutin mukaan järjestetty siten,

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

että lainsäädännöllistä valtaa harjoittaa lakiasäätävä kokous, toimeenpanevaa valtaa hallitusneuvos (administrador) eurooppalaista asutusta ja Marokon sulttaanin edustaja (mendub) alkuasukkaita varten, jotapaitsi on olemassa kontrollikomissioni lähinnä tullitulojen käyttöä ja valtiovelan administrointia varten.

Lakiasäätävän kokouksen muodostavat, nimellisenä puheenjohtajana mendub, varapuheenjohtajina yksi edustaja kustakin sopimuksen allekirjoittajamaista, kukin vuorossaan kolmen kuukauden aikana, ynnä 26 jäsentä, joista 4 espanjalaista, 4 ranskalaista, 3 englantilaista, 3 italialaista, 1 belgialainen, 1 hollantilainen, 1 portugalilainen sekä lisäksi 9 alkuasukasten edustajaa, joista 6 muhamettilaista ja 3 juutalaista.

Lakiasäätävän kokouksen jäseniä ei valita, vaan asianomaisten eurooppalaisten maiden paikalliset pääkonsulit nimittävät heidät, kun taas mendub puolestaan nimittää muhamettilaiset ja juutalaiset jäsenet.

Toimeenpanevan vallan edustaja on aina ollut ranskalainen, ollen hänellä apunaan kolme apulaishallitusneuvosta, joista 1 on espanjalainen, 1 englantilainen ja 1 italialainen.

Kontrollikomissionin taas muodostavat 4 espanjalaista, 4 ranskalaista ja 6 mendubin nimittämää jäsentä.

Kuten edelläolevasta ilmenee ja ottamalla huomioon, että mendub on Marokon sulttanin edustaja, joka on vasallisuhteessa Ranskaan, on helposti todettavissa, että Ranskalla on enemmistö niinhvin lakiasäätävässä kokouksessa kuin kontrollikomissionissa, puhumattakaan toimeenpanevan vallan edustajasta, joka myös on ranskalainen.

Ne syyt, jotka ovat aiheuttaneet Sir Johnin yllämainitun deklaration eivät toistaiseksi ole täällä tarkemmin tunnettuja, mutta yleisesti oletetaan niiden johtuvan osaksi tyytymättömyydestä Tangerin alueen nykyiseen hallintoon, joka useammassakin suhteessa, mutta erikoisesti lainkäyttöön nähden, on osottanut ilmeistä kykenemättömyyttä, osaksi taas siitä, että Englannilla, jonka intressit Tangerin alueella ovat huomattavasti kasvaneet sen jälkeen kuin nykyinen sopimus tehtiin, ei katsota olevan riittävää sananvaltaa alueen hallinnossa.

Mitä tulee nykyisen hallinnon kykenemättömyyteen, on täälläkin herättänyt huomiota se tosiseikka, ettei Tangerin alueen budjettia useampiin vuosiin ^{ole} onnistuttu saamaan tasapainoon, josta on ollut seurauksena, paitsi että veroja on täytynyt lisätä, että Espanjankin, Ranskan ohella, on täytynyt vuosittain täyttää budjetissa syntyneen vajauksen, joka Espanjan osalle on noussut vieläpä yli miljoonan frangin vuodessa. Sitäpaitsi on myös valitettu virkamiesten ylenpalttista runsautta ja valtionvarojen tuhlaavaista käsittelyä, joka on ilmennyt myös siinä, että alueen 22 milj. frangiin nousevasta menoarviosta 25 % menee virkamiesten, pääasiassa Ranskan kansalaisten, palkkaukseen.

Mitä sitten tulee Englannin lisääntyneisiin intresseihin Tangerin alueella viimeisen kymmenen vuoden aikana, eivät ne myöskään ole kiistettävissä. Sikäläinen englantilainen siirtokunta, joka viime vuosina on huomattavasti kasvanut, suorittanee yli 30 % kaikista veroista, jotapaitsi englantilaisten sijoitukset alueella nykyään nousevat noin 4 milj. puntaan. Näistä sijoituksista muodostavat huomattavan osan Tangerin kaupungissa viime vuosina tapahtuneet lukuisat kiinteistöjen ostot. Niinpä yksi ainca englantilainen

omistaa tätä nykyä 30 % kaupungin kaikista kiinteistöistä. Niin-
ikään on Englannin merenkulku Tangerin satamassa aivan ylivoimai-
nen verrattuna muiden maiden merenkulkuun ja ylittänee miljoonal-
la tonnilla ranskalaisen merenkulun.

Mutta näiden syiden lisäksi tulevat luonnollisesti puh-
taasti strategiset syyt. Tähän mennessä ei vaara ole voinut uhata
Gibraltarin linnoitusta muualta kuin pohjoisesta päin ja sekin
vaara on ollut verrattain problemaattinen. Lentoaseen suunnaton
kehitys, Afrikan pohjoisrannikon hyvät kulkuyhteydet ja elintar-
peiden suuret tuotantomahdollisuudet eivät salli Englannin vähek-
syä sitä potentialista sodanuhkaa, joka sieltäpäin voi suuntautua
sen tukikohtia vastaan Välimerellä, joten Englannin intressissä
on, lisäemällä omaa vaikutusvaltaansa, estää jonkun toisen valtion
lähinnä Ranskan, saamasta liian kiinteätä otetta Tangerin aluee-
seen.

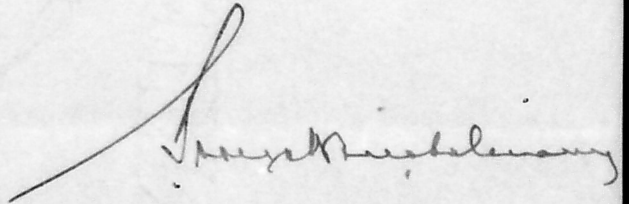
Miten muut asiasta kiinnostuneet vallat tulevat suhtau-
tumaan Englannin esittämiin vaatimuksiin Tangerin statuutin tar-
kistamisen yhteydessä, on tietysti mahdotonta asian tällä asteella
ruveta arvailemaan.

Oletettavissa kuitenkin on, ettei Ranska, jolla tähän
mennessä on ollut miltei täydellinen hegemonia Tangerin alueella,
suopein silmin katso Englannin pyrkimyksiä. Mitä Espanjaan taas
tulee, ei liene syytä olettaa, että sen asenne suuremmassa määrin
tuottaisi vaikeuksia Englannille tarkoituksensa perilleajami-
sessa. Tosin asia täällä jo nyt on herättänyt paljon kohua ja leh-
distössä samoinkuin cortesissa asian johdosta tapahtuneen väliky-
selyn yhteydessä on esitetty vaatimuksia Tangerin alueen uudelleen
yhdistämisestä Marokon espanjalaiseen vyöhykkeeseen, johon se ai-
kanaan kuuluikin, vaikka Espanja taitamattomalla ^{ulko-} ~~valko-~~politiikal-

laan sen menetti. Tämän vaatimuksen esittämiselle katsotaan ajan-
nyt olevan otollisen, mutta vastuunalaisissa piireissä lienee kui-
tenkin vähän toiveita vaatimuksen toteutumisesta.

Mitä Italian suhtautumiseen tulee, arvellaan täällä, että
asia tuskin kiinnostaa Italiaa, jo senkin vuoksi että sitä nyky-
ään askaruttavat muut tärkeämmät probleemit Afrikassa.

Miten asia kehittyneekin, ja yliarvioimatta tehdyn aloit-
teen merkitystä, voi Tangerin kysymyksen esille ottaminen olla
omiaan herättämään hermostuneen mielialan niissä valtioissa, joi-
den taloudellisilla ja poliittisilla intresseillä on yhtymäkohtia
Marokossa.

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to a diplomat or official, positioned at the end of the document.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Modričovska olvas lähetysten raportti n: 10.

v. a. Asiamiehitys Nyberg

22/7 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 1148/100/1935.

Madridissa heinäkuun 22 p. 1935.

10/191 Pal. 55

10/7.35

9

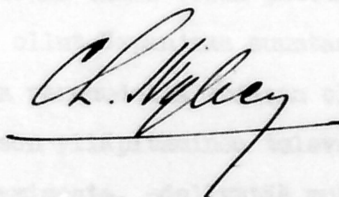
S

Cg

Ulkoasiaiministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää
seitsemänä kappaleena Madridin lähetystön raportin No.
10/1935 koskeva

Suomalaisten tavarain tuonti Espan-
jaan v. 1934.

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10/1935.

Madridi ssa 22 p:nä heinä kuuta 19. 35.

Asia: Suomalaisten tavarain tuonti

Espanjaan v. 1934.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
10/10/1935		
20/7/35	72	1935
Mittala	1935	1935
5	C9	

Vuosi 1934 oli Espanjan ulkomaankaupalle sikäli merkityksellinen, että täkäläiset viranomaiset ryhtyivät säännöstelemään tuontia käyttämällä tähän tarkoitukseen kuten monessa muussakin maassa n.s. kiintiöjärjestelmää. Kiintiöityjen tuotteiden lukumäärä oli tosin v. 1934 varsin rajoitettu, mutta eräät vientitavaramme kuten laudat, kaivospölkyt, juustot ja kananmunat eivät kuitenkaan ole rajoituksilta säästyneet. Viime vuoden tuloksista ei tosin vielä voida päättää mikä vaikutus kiintiöjärjestelmällä on ollut Espanjaan suuntautuvaan vientiimme, mutta melkoisella varmuudella voidaan olettaa, että vientimme aikaisemman tason ylläpitäminen tulevaisuudessa, puhumattakaan sen parantamisesta, edellyttää mukautumista Espanjan uuden kauppapolitiikan vaatimuksiin.

Toisaalta on mielenkiintoista, Espanjan virallisen ulkomaankauppatilaston ilmestymistä odottaessa, tutustua konsuli-verkostomme raporteista saatuihin suomalaisten tavarain tuontia koskeviin ennakkotietoihin. Vertailun helpottamiseksi on lähetystö katsonut olevan syytä noudattaa p.o. tietojen käsittelyssä samaa järjestystä kuin aikaisempinakin vuosina.

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja Suomen Vienti-
tiyhdistys.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Pohjois-Espanja.

San Sebastianin varakonsulinviraston ilmoituksen mukaan on Pasajesin kautta saapunut:

Lankkuja ja lautoja, paksuus yli 75 mm. 10.839 m³
(v. 1933 - 9.168 m³), siitä Suomesta 1.471 m³ (v. 1933 - 838 m³),
Ruotsista 8.103 m³ (v. 1933 - 5.745 m³) ja Yhdysvalloista 1.191
m³ (v. 1933 - 1.216 m³).

Lankkuja ja lautoja, paksuus yli 40 aina 75 mm. asti
6.472 m³ (v. 1933 - 2.989 m³), siitä Suomesta 771 m³ (v. 1933 -
533 m³), Ruotsista 4.638 m³ (v. 1933 - 1.654 m³) ja Yhdysvalloista
979 m³ (v. 1933 - 595 m³).

Lautoja, paksuus 40 mm. asti. 28.337 m³ (v. 1933 -
12.010 m³), siitä Suomesta 992 m³ (v. 1933 - 2.176 m³), Ruotsista
18.351 (v. 1933 ei mitään), Ranskasta 6.862 m³ (v. 1933 - 4.530 m³)
ja Yhdysvalloista 2.114 m³ (v. 1933 - 5.263 m³).

Paperipuita 13.069 tonnia (v. 1933 - 17.041 tonnia),
siitä Suomesta 11.229 tonnia (v. 1933 - 15.446 tonnia) ja Ruotsis-
ta 1.821 tonnia (v. 1933 - 1.595 tonnia).

Mekaanista puumassaa 20.185 tonnia (v. 1933 - 18.057
tonnia), siitä Suomesta 1.322 tonnia (v. 1933 - 476 tonnia), Ruot-
sista 12.605 tonnia (v. 1933 - 8.825 tonnia) ja Norjasta 6.258
tonnia (v. 1933 - 8.704 tonnia).

Selluloosaa 48.218 tonnia (v. 1933 - 44.242 tonnia),
siitä Suomesta 3.541 tonnia (v. 1933 - 4.795 tonnia), Ruotsista
28.604 tonnia (v. 1933 - 29.247 tonnia), Saksasta 6.111 tonnia
(v. 1933 - 2.295 tonnia), Liettuasta 3.760 tonnia (v. 1933 -
2.405 tonnia), Virossa 2.675 tonnia (v. 1933 - 880 tonnia) ja
Norjasta 2.674 tonnia (v. 1933 - ei mitään).

Sanomalehtipaperia 9.637 tonnia (v. 1933 - 15.521 tonnia) siitä Suomesta 1.095 tonnia (v. 1933 - 2.230 tonnia), Norjasta 4.915 tonnia (v. 1933 - 4.000 tonnia), Ruotsista 3.334 tonnia (v. 1933 - 8.402 tonnia) ja Saksasta 294 tonnia (v. 1933 ei mitään).

Juustoa 70.054 kg. (v. 1933 - 35.719 kg.) siitä Sveitsistä 27.091 kg. ja Hollannista 34.079 kg.

Kananmunia 7.608 tonnia (v. 1933 - 7.157 tonnia), siitä Suomesta 366 tonnia (v. 1933 - 176 tonnia), Belgiasta 3.169 tonnia (v. 1933 - 3.300 tonnia), Tanskasta 1.612 tonnia (v. 1933 - 1.009 tonnia), Puolasta 912 tonnia (v. 1933 - 2.450 tonnia), Hollannista 749 tonnia (v. 1933 - 118 tonnia), Ranskasta 528 tonnia ja Irlannista 261 tonnia.

Pohjois-Espanjan muiden konsulinvirastojen tiedoituksista mainittakoon:

Santanderin varakonsulinvirasto ilmoittaa puutavarain kokonaistuonnin nousseen 9.050 m³ (v. 1933 - 15.000 m³), siitä Suomesta 2.947 m³ (v. 1933 - 2.000 m³), Ruotsista 2.554 m³ (v. 1933 - 11.500 m³), Yhdysvalloista 2.236 m³ ja muista maista 1.313 m³.

La Coruña'n varakonsulinvirasto ilmoittaa sahattua puutavaraa tuodun 9.916 m³, siitä Suomesta 2.129 m³ (v. 1933 - 960 m³) sanomapaperia Saksasta ja Ruotsista 50 tonnia; juustoa Hollannista 3.844 kg.; kananmunia 80 tonnia, siitä 70 tonnia Argentiinasta ja 10 tonnia Uruguaysta.

Vigon varakonsulinvirasto ilmoittaa sahattua puutavaraa tuodun 2.100 m³ (v. 1933 - 1.530 m³), siitä Ruotsista 1.066 m³ ja Yhdysvalloista 1.019 m³; sanomapaperia 944 tonnia (v. 1933 - 1.651 tonnia) siitä Saksasta 670 tonnia (v. 1933 - 1.315 tonnia), Norjasta 132 tonnia (v. 1933 - 214 tonnia) ja Ruotsista 142 tonnia

(v. 1933 - 79 tonnia); juustoa 5.553 kg. (v. 1933 - 9.634 kg) siitä 5.062 kg., Hollannista (v. 1933 - 9.273 kg.) sekä tuoreita kananmunia 359 tonnia (v. 1933 - 269 tonnia), siitä Uruguaysta 185 tonnia (v. 1933 - 70 tonnia), Argentiinasta 93 tonnia (v. 1933 - 128 tonnia), Belgiasta 46 tonnia ja Tanskasta 34 tonnia.

Andalucia.

Sevillan konsulinviraston ilmoituksen mukaan ei sinne tuotu v. 1934 muita suomalaisia tuotteita kuin mekaanista puumassaa, jonka kokonaistuonti nousi 1.620 tonniin, josta 1.320 tonnia Ruotsista ja 300 tonnia Suomesta.

Murcia ja Valencia.

Valencian konsulinvirasto ilmoittaa seuraavat tiedot:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. tuotiin yhteensä 52.635 m³ (v. 1933 - 46.483 m³), siitä Suomesta 568 m³ (v. 1933 - 666 m³).

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. 32.131 m³ (v. 1933 - 30.824 m³), siitä Suomesta 419 m³ (v. 1933 - 1.390 m³).

Lautoja paksuus 40 mm. asti 14.301 m³ (v. 1933 - 17.691 m³) muualta paitsi Suomesta.

Mekaanista puumassaa 107 tonnia ~~100000~~ (v. 1933 - 802 tonnia), siitä Suomesta ei mitään (v. 1933 - 25 tonnia).

Selluloosaa 3.255 tonnia (v. 1933 - 2.811 tonnia) siitä Suomesta 409 tonnia (v. 1933 - 833 tonnia).

Katalonia.

Barcelonan konsulinvirasto ilmoittaa että mainitun sataman kautta on tuotu:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. 26.098 m³ siitä Suomesta 2.023 m³.

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. siitä Suomesta 3.196 m³.

Lautoja paksuus 40 mm. asti 42.098 m³ siitä Suomesta 5.677 m³.

Yhteensä tuotiin Suomesta puutavaroita n. 2.450 stds. (v. 1933 - 2.332 stds.). Edelleen on tuotu:

Mekaanista puumassaa: 10.364 tonnia, siitä Suomesta 203 tonnia.

Selluloosaa: 17.504 tonnia, siitä Suomesta 126 tonnia.

Juustoa: 464.388 kg., siitä Suomesta 694 kg.

Kananmunia: 14.100.378 kg., siitä Suomesta 195.107 kg.

Tarragonan varakonsulinviraston tiedoituksen mukaan on k.o. satamaan vuoden kuluessa saapunut:

Lankkuja ja lautoja paksuus yli 75 mm. 2.802 m³ (v. 1933 2.172 m³), siitä Suomesta 552 m³ (v. 1933 - 830 m³).

Lankkuja ja lautoja paksuus 40-75 mm. 2.632 m³ (v. 1933 2.013 m³), siitä Suomesta 608 m³ (v. 1933 - 639 m³).

Lautoja paksuus 40 mm. asti 3.544 m³ (v. 1933 - 4.139 m³) siitä Suomesta 759 m³ (v. 1933 - 1.088 m³).

Mekaanista puumassaa 406 tonnia (v. 1933 - 732 tonnia), siitä Suomesta 101 tonnia (v. 1933 - 20 tonnia).

Selluloosaa 2.002 tonnia (v. 1933 - 2.400 tonnia) siitä Suomesta 156 tonnia (v. 1933 - 298 tonnia).

Kanarian saaret.

Las Palmasin konsulinvirasto ilmoittaa sinne tuoduista tavaroista seuraavat tiedot:

Lankkuja, sciroja ja lautoja yhteensä 2.080 stds. (v. 1933 1.600 stds.) siitä Suomesta 130 stds. Yhdysvalloista 1.000 stds., Puolasta 400 stds., Ruotsista 400 stds. ja Venäjältä 150 stds.

Laatikkolautoja banaaniin, tomaattien ja perumain pakkausta varten yhteensä 5.450 stds. (v. 1933 - 6.370 stds.) siitä Suomesta 2.850 stds. (v. 1933 - 1.850 stds.), Venäjältä 1.200 stds. (v.1933 750 stds.), Portugalista 900 stds. (v. 1933 - 2.600 stds.) ja Ruotsista 500 stds. (v. 1933 - 1.000 stds.).

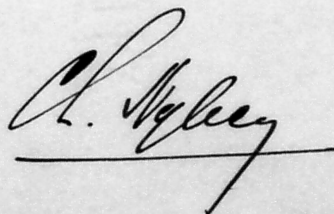
Lastuvillaa yhteensä 1.200 tonnia (v. 1933 - 800 tonnia), siitä Suomesta 650 tonnia (v. 1933 - 550 tonnia), Ruotsista 350 tonnia (v. 1933 - 100 tonnia) ja Nypöjasta 200 tonnia (v. 1933 - 150 tonnia).

Faneeria yhteensä $34.000 \frac{2}{2}$ m (v. 1933 - $30.000 \frac{2}{2}$ m), siitä $20.000 \frac{2}{2}$ m Espanjasta, $7.000 \frac{2}{2}$ m Ruotsista, $3.000 \frac{2}{2}$ m Itävallasta, $2.000 \frac{2}{2}$ m Yhdysvalloista ja 350 m Suomesta.

Sementtiä yhteensä 70.000 tonnia (v. 1933 - 70.000 tonnia).

Turvetta 500 tonnia (v. 1933 - 2.000 tonnia) sekä

Paperia seuraavasti: käärepaperia 2.100 tonnia (v. 1933 - 2.200 tonnia), sanomaperia 350 tonnia (v. 1933 - 400 tonnia) ja kirjoitus- sekä painopaperia 75 tonnia (v. 1933 - 100 tonnia).

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 57

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n. 11.

Ministeri Winckelmann

San Sebastian 29/8 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 1305/119.

San Sebastianissa elokuun 29 p. 1935.

12 / 192 Sal. 135.		
29-35	9	Lit.
RYHÄÄ	OSIO	ALIA
5	C9	

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuu-
tena kappaleena Madridin lähetystön raportin No. 11/1935
koskeva

Espanjan suhtautumista nykyiseen kansain-
väliseen tilanteeseen.

Asiainhoitaja *Kaarlo K. Kallio*

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11/1935.

San Sebastianissa 29 p:nä elo kuuta 19 35.

Asia: Espanjan suhtautuminen nykyiseen kansainväliseen tilanteeseen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12 / 192 Jal. B. 1935		
2/9-35	12	1935
5	Cg	

Elokuu on yleensä Espanjassa jo ilmastosuhteiden vuoksi poliittisesti kuollein sesonki. Cortes on silloin lomalla ja sekä hallituksen jäsenet että johtavat politikot poistuvat Madridista lepäämään mikä minnekin. Tämä vuosi näkyy kuitenkin muodostavan poikkeuksen. Hallituksella on tiheitä istuntoja ja politikot pysyttelevät Madridissa ollakseen tarpeen tullen hallituksen käytettävissä. Sanomalehdet, jotka sisältönsä puolesta yhä enemmän alkavat muistuttaa Saksan sanomalehdistöä, yrittävät myös parhaansa mukaan käsitellä sekä sisä- että ulkopoliittisia probleemeja, mutta niiden mahdollisuudet siihen ovat hyvin rajoitetut vallitsevan ankaran sensuurin vuoksi.¹⁾

Tämä aktiivisuus johtuu tietysti nykyisestä levottomasta kansainvälisestä tilanteesta ja lähinnä Italian ja Abessinian välisestä selkkauksesta, joka Englannin kannanoton vuoksi läheisesti koskee myös Espanjan intressejä Välimeren valtiona. Espanjan

1) Esimerkkinä siitä, kuinka ankara sensuuri tätä nykyä on, mainittakoon, ettei lehtien ole sallittu puhua mitään viime kuussa tapahtuneesta hyvin vakavasta atentaatista sitä ylimääräistä junaa vastaan, jolla sotaministeri toimitti tarkastusmatkan eri joukko-osastoihin, yhtä vähän kuin toissapäivänä Madridissa tapahtuneesta murhayrityksestä kahta huomattavassa asemassa olevaa valtion virka-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ulkopolitiikka, joka vuosien on osottanut täydellistä passiivisuutta maailmanprobleemeihin nähden, näyttää nyt heräämisen oireita, huomattuaan ettei pelkällä passiivisuudellakaan konfliktin sattumissa aina voida pelastua joutumasta varallisiin tilanteisiin.

Suomenkin lehdissä olleet uutiset, että italialaiset lentokoneet olisivat loukanneet Espanjan suverenisuutta käyttämällä tukikohtanaan erästä Cadizin lähellä olevaa niemekettä harjoittaessaan tähystyspalvelusta Gibraltarin salmessa, eivät tosin pidä paikkansa, mikäli Valtiominiisteriössä vakuutettiin, mutta sitä vastoin ei tahdottu kieltää sitä tosiseikkaa, että eräitä joukkosiirtoja viime aikoina oli tapahtunut, tarkoituksessa, mahdollisen konfliktin puhjetessa Välimerellä, estää Espanjan itärannikon ja Balearien saariryhmään kohdistuvia yrityksiä loukata Espanjan puolueettomuutta. Mikäli aivan luotettavalta taholta olen saanut tietää, lienee kaikkia varuskuntia Espanjan itä- ja etelärannikolla aina Barcelonasta Cadiziin saakka huomattavasti lisätty, jotapaitsi erikoistoimenpiteisiin lienee ryhdytty Barcelonan ja Cartagenan puolustamiseksi mereltäpäin tulevaa hyökkäystä vastaan. Niinikään ja ottamalla huomioon se keskeinen asema, joka Balearien saariryhmällä tulisi olemaan ~~välimerellä~~ mahdollisen konfliktin sattuessa Välimerellä, lienee sen puolustuskuntoisuutta huomattavasti tehostettu.

Jos kysymys varsinaisesta kannanotosta Italian ja Abessinian väliseen selkkaukseen nähden käy Genevessä aktuaaliseksi, tulee Espanjan asema lähinnä Englannin suhtautumisen vuoksi konfliktiin, olemaan erinomaisen vaikea. Toiselta puolen on otettava huomioon aina monarkian ajoilta saakka vallinneet erinomaisen läheiset poliittiset suhteet Englantiin, tärkeät taloudelliset intres-

1) jatkoa

miestä vastaan, jotka molemmat vaikeasti haavoittuivat. Viime päivinä toimitetuista joukkosiirroista on sallittu mainita ainoastaan siinä muodossa, että ne liittyvät jokavuotisiin sotamanöövereihin.

sit, englantilaisen pääoman suuret investoinnit ja paraikaa käytävät kauppaneuvottelut, joissa positiivisten tulosten saavuttaminen on elinehto Espanjan koko talouselämälle (Englanti on tätä nykyä espanjalaisten tuotteiden suurin kuluttajamaa). Toiselta puolen taas ja lähinnä uudelleen heräävissä vasemmistopiireissä, joissa ankaraa vihaa kytee Hitlerin Saksaa vastaan, huomautetaan, että Englanti solmimalla laivastosopimuksen Saksan kanssa, on rikkonut Versaillesin rauhansopimuksen ja niinmuodoin siirtynyt niiden valtioiden joukkoon, joille ei mitkään sopimukset ole pyhiä. Mutta myös keskusta- ja vieläpä oikeistopiireissäkin puhutaan yhteisistä rotuintresseistä Italian kanssa ja kuinka luonnollista olisi, että Espanja antaisi kannatuksensa latinalaiselle sisarvaltiolle sen taistelussa länsimaisen sivistyksen puolesta. Tämämpäiväisessä johtavassa kirjoituksessaan hallituksen pää-äänenkannattaja "El Debate" lausuu, että Espanjan on Genevessä noudatettava mitä jyrkintä puolueettomuutta sekä että yhtävähän kansainliitto kuin asianomaiset valtiotkaan voivat vaatia mitään uhrauksia Espanjan puolelta. Viimemainittu lienee käsitettävä siten, ettei Espanjan Genevessä olisi liityttävä kannattamaan päätöstä, joka sisältäisi sanktioihin ryhtymistä Italiaa vastaan.

Eräs tšekäläisen lehden Pariisin-kirjeenvaihtaja väittää sikäläisissä diplomaattipiireissä oletettavan että Ranska, Turkki, Pieni Entente ja Etelä Amerikan valtiot tulisivat neuvostossa kannattamaan Italiaa, kun taas Neuvosto-Venäjä, Dominiot, Tanska ja Espanja ryhmittyisivät Englannin ympärille. Julkaistessaan mainitun tiedon lehti väittää sen olevan täysin tuulesta temmatun ainakin Espanjaan nähden, ja huomauttaa, ettei Espanja missään tapauksessa

tule esiintymään vastakkaisessa leirissä Etelä Amerikan valtioiden kanssa sekä ettei Espanjalla ole mitään syytä asettua vastakohtaisuus-suhteeseen Ranskaan ja Italiaan rientääkseen käsi kädessä Gandhin kanssa auttakseen^{-uuden} Abessiniaa.

Hayrieholman

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti no 12.

Ministeri Winckelmann.

14/9 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

San Sebastianissa syyskuun 14 p. 1935.

No. 1350/129/1935.

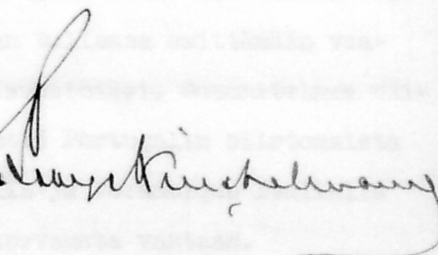
SUOMEN LÄHETYSTÖ	
13 / 129 / 35	35
19/9.35	2
	Cy

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää kuu-
tena kappaleena Madridin lähetystön raportin No. 12/1935
koskeva

Huhuja Portugalin siirtomaiden jakamisesta.

Asiainhoitaja

MADRIDI-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12/1935.

San Sebastiani ssa 14 p:nä syys kuuta 1935.

Asia: Huhut Portugalin siirtomai-
den jakamisesta.

18/192
19/9.35
5 C9

Tuomottain julkaisi l'Echo de Paris laajan kirjoituksen Lontoon-kirjeenvaihtajaltaan, jossa, ensiluokkaisiin lähteisiin vedoten, kerrottiin olevan vireillä suunnitelmia Afrikassa olevien siirtomaiden uudelleen jakamiseksi. Tällä alotteella toivottiin saatavan Italia tyytymään Abessiniassa vähempään sekä vältettävän vastaisia konfliktinaiheita Saksan aikanaan tullessa esittämään vaatimuksen saada entiset siirtomaansa palautetuiksi. Suunnitelman väitettiin olevan toteutettavissa siten, että Portugalin siirtomaista Afrikassa Angola luovutettaisiin Saksalle ja Mozambique Italialle Portugalille suoritettavaa rahallista korvausta vastaan.

Eräät lyhyet tiedot mainituista siirtomaista lienevät tässä paikallaan.

Angola, jota myös kutsutaan Portugalin Länsi Afrikaksi, sijaitsee Belgian Kongon ja Etelä Afrikan Unionin välillä, ulottuen sen rannikkoalue Kongon suusta Kunene-joen suuhun. Pinta-alaltaan on alue suunnattoman laaja eli 1.250.000 neliökilometriä ja sen asukasluku on noin 2 1/2 milj., joista noin 18.000 portugalilaista. Pääkaupungin nimi on Sao Paolo de Loanda. Angola, joka aina vuodesta 1574 saakka on ollut Portugalin hallussa, lukumottomatta vuosia

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

1641-1648, jolloin se oli Hollannilla, kuuluu trooppilliseen ilmasto-alueeseen. Pääelinkeinona on maanviljelys, mutta myös kaivosteollisuus on verrattain kukoistava. Teollisuuden alalla ansaitsevat mainitsemista sikaariteollisuus, mattojen punonta ja tiiliteollisuus. Tärkeimmät vientitavarat ovat kahvi, sokeri, maissi, kuivatut kalat, timantit, vaha, palmuöljy ja kopaali.

Mozambique eli Portugalin Itä Afrika, joka sijaitsee Mozambiquen kanaalin varrella, ulottuen pohjoisessa Tanganjikaan ja etelässä Nataliin, on pinta-alaltaan 760.000 neliökilometriä ja on sen asukasluku noin 2 1/2 milj., joista noin 25.000 valkoihoista. Mozambiquen alue on kuulunut Portugalille sitten 15 vuosisadan. Pääkaupungin nimi on Lourenço Marques. Kuten Angolassakin ovat maanviljelys ja kaivosteollisuus pääelinkeinot. Tärkeimmät vientitavarat ovat sokeri, kopra, öljynsiemenet, puuvilla, maissi ja hamppu, mutta myös kulta, rauta, kupari ja hiilet.

Kuten odotettavissa oli, herättivät nämä huhut, niin uskottomilta kuin ne tuntuivatkin, suurta huomiota ei ainoastaan Portugalissa, joskin Portugalin hallituksen suhtautuminen niihin on ollut hyvin rauhallinen, vaan myöskin Espanjassa, jossa yleensä varsin kiinteästi seurataan Portugalin tapahtumia, antaen paljon puheen aihetta.

Portugalin hallitus ei luonnollisesti voinut vaitiololla sivuttaa tällaista asiaa, sitä vähemmän koska tuollaisia huhuja myöskin aikaisemmin on tavantakaa näkynyt julkisuudessa. Virallisessa julkilausumassaan, jota allekirjoittanut ei ole huomannut julaistun Suomen lehdistössä, tehosti Portugalin hallitus lähinnä seuraavaa neljää kohtaa:

a) että Portugalin siirtomaat muodostavat erottamattoman osan Portugalin valtiosta sekä ettei niistä voida neuvotella kansainvälisissä konferensseissa,

b) että Portugalin suvereenisuus siirtomaihinsa on jatkunut vuosisatoja,

c) että Portugalin kansalla ja hallituksella on vakaa aikomus puolustaa siirtomaittensa koskemattomuutta ketä vastaan tahansa, sekä

d) että Portugalin siirtomaiden administroiminen ei pelkää vertausta kenenkään muun siirtomaahallinnan kanssa.

Koska uutisissa puhutaan myös rahallisista kompensatioista, tehostetaan julkilausumassa edelleen, että Portugalin valtiorahaston nykyinen tila on sellainen, ettei se kaipaa vahvistusta, vaan päinvastoin sallisi tarvittaessa avustaa muita maita.

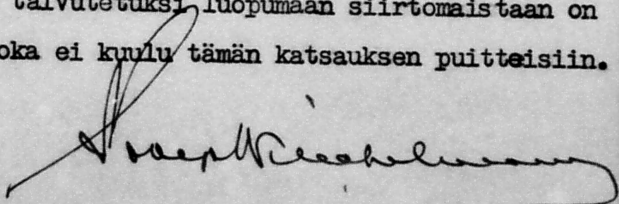
Olen ollut tilaisuudessa keskustelemaan asiasta myös Portugalin tšekäläisen asiainhoitajan kanssa, joka suurlähettilään kuoltua jo pitemmän ajan kuluessa on ollut suurlähetystön johdossa. Varakreivi Riba Tamega viittasi hallituksensa antamaan julkilausumaan ja huomautti, että mainitut huhut ovat viimeisen kahden vuosikymmenen kuluessa määrätyn väliajoin säännöllisesti toistuneet, joten todellakin tuntui siltä kuin niiden takana olisi jokin näkymätön voima, joka väsymättömästi suunnitteli siirtomaiden riistämistä Portugalilta. Että tuollaisia suunnitelmia oli voitu hautoa aikaisemmin, kun alituiset vallankumoukset järkyttivät maata, tehden sen sisällisesti heikoksi ja vastustuskyvyttömäksi, sekä kun Portugali sitäpaitasi taloudellisesti oli perikadon partaalla, oli vielä ymmärrettävissä, mutta että niitä olisi vielä nyt, sisäisen järjestyksen palauduttua Portugaliin ja rahataloudellisen aseman ollessa paremman kuin ehkä missään muualla maailmassa, oli vallan uskomatonta. Hän huomautti vielä, että Portugali siirtomaahallinnassaan oli saavuttanut sellaisia tuloksia että sekä Englanti että Ranska voisivat sitä kadehtia

sekä että suhteet siirtomaaviranomaisten ja alkuaasukkaiden välillä Portugalin siirtomaissa olivat paremmat kuin ehkä missään muualla.

Tästä huolimatta esiintyy edelleenkin lehti uutisia siirtomaiden suunnitellusta jakamisesta sekä Englannin että Ranskan lehdistössä, vieläpä Yorkin arkkipiispakin on kosketellut kysymystä julkisuudessa. Viime viikolla oli Le Temps'issä ensisivun uutinen, jossa kerrotaan, että Laval paraikaa koollaolevassa kansainliiton yleiskokouksessa suunnittelisi alotetta "maailmankonferenssin" kokoonkutsumiseksi "qui aurait pour objet de discuter l'allocation des matières premières mondiales et une nouvelle distribution des territoires coloniaux".

Tapasin eilen Saksan tšekäläisen asiainhoitajan, joka asian tullessa puheeksi kertoi, että jo vuonna 1913 oli Saksan ja Englannin välillä parafoitu salainen sopimus Angolan jakamisesta, vaikkakin väliintullut maailmansota oli estänyt suunnitelman toteutumisen. Kun mainittu asiakirja muiden ennensotaisten Saksan ulkoasiainministeriön arkistossa säilytettyjen salaisten asiakirjain yhteydessä oli julkaistu, oli se herättänyt suurta katkeruutta Portugalissa. Hän epäili, että ^{se} siirtomaakysymys tulisi vireille ennenkuin Saksa aikanaan tulisi esittämään vaatimuksensa siirtomaittensa palauttamisesta, mutta hän ei luullut, että tämä kysymys vielä johonkuhun aikaan tulisi Saksassa ajankohtaiseksi.

Ajat ovat paljon muuttuneet sitten vuoden 1913 ja Portugalisti nyt täysivaltaisena jäsenenä kansainliitossa. Millä keinoin se voitaisiin saada taivutetuksi luopumaan siirtomaistaan on tulevaisuuden kysymys, joka ei kuulu tämän katsauksen puitteisiin.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Radicalissa olevan lähetystön raportti n:o 13.

Ministeri Hinkelmann

7/10 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa lokakuun 3 p. 1935.

No. 1446/140/1935.

14 1935 Sal. 35.

9/10-35

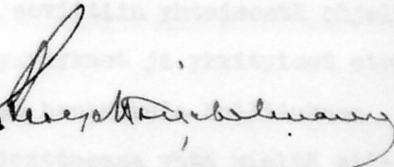
5 C9

Ulkoasiainministeriölle,

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin No.
13/1935 koskeva

Hallituspulaa Espanjassa.

Asiainhoitaja

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13/1935.

Madridi-ssa 3 p:nä loka kuuta 1935.

Asia: Hallituspuola Espanjassa.

Kun nyt kaatunut hallitus viime toukokuun alussa muodostettiin, oltiin yleisesti sitä käsitystä, että sen vallassaolo muodostuisi tavallista pitkäaikaisemmaksi. Tätä olettamusta tuki se tosiseikka, että siihen osallistui neljä suurinta puoluetta, joilla oli takanaan valtava enemmistö cortesissa. Mutta Espanjan rikkinäisille poliittisille oloille kuvaavaa on, että, vaikkakin hallitusta muodostettaessa sovittiin yhteisestä ohjelmasta, kaikennäköiset toisarvoiset kysymykset ja yksityiset etu-pyyteet jo alusta lähtien aikaansaiivat hankauksia hallituksen keskuudessa. Niinpä tosin oltiin periaatteessa yhtä mieltä siitä, että säästäväisyysdekreetit, joiden tarkoituksena oli tasa-painon saavuttaminen budjetissa ja jotka sisälsivät hyvin syväle ulottuvia leikkauksia valtion virkakoneistoon m.m. kolmen ministeriön lakkauttaminen ja niiden tehtävien liittäminen toisiin ministeriöihin, olivat välttämättömän tarpeellisia, mutta kun kysymys siitä, mitkä ministeriöt olisivat lakkautettavat, tuli polttavaksi, menivät mielipiteet kokonaan hajalle, koska toimenpide muuttaisi puolueiden välisiä voimasuhteita hallituk-sessa, jotapaitsi yksikään ministeri ei suostunut siihen, että

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-tuksiin.

hänen ministeriönsä lakkautettaisiin.

Kun tähän vielä lisäksi tuli se seikka, että tasavallan presidentti, vedoten vakavaan ulkopoliittiseen tilanteeseen, jolla voisi olla välittömiä vaikutuksia myös Espanjalle, oli julkisesti antanut ymmärtää tahtovansa hallituspohjaa laajennettavaksi siten, että siinä olisi edustettuina ei ainoastaan katalonialainen oikeisto, vaan myöskin porvarilliset vasemmistoryhmät sekä sosialistien oikea siipi, joka ei ainakaan aktiivisesti ollut ottanut osaa lokakuun vallankumoukseen ja jotka puolueet siitä lähtien olivat olleet täydellisesti eristettyinä hallitusvastuusta, kävi tilanne niin vaikeaksi, ettei edes sovitteluihin aina valmis Lerroux kyennyt enää hallitsemaan tilannetta, vaan katsoi itsensä pakoitetuksi jättämään hallituksen erohakemuksen. Hallitukseen osallistunut agraaripuolue oli nimittäin sitä ennen ilmoittanut, että koska regionalista autonomiaa tavoittelevat katalonialaiset asettivat omat etunsa Espanjan etujen edelle, ei agraaripuolue voisi suostua niiden myötävaikutukseen hallituksessa, kun taas katolinen oikeisto ehdoksi osallistumiselleen hallituksessa vaati, etteivät ne ainekset, jotka jollakin tavoin olivat osottaneet myötämielisyyttään lokakuun vallankumousta kohtaan, joskaan ne eivät olleet aktiivisesti siihen osallistuneet, saisi olla hallituksessa edustettuina. Tämä vaatimus kohdistui, paitsi sosialistien oikeaan siipeen, melkein kaikkiin vasemmistoporvariin.

Eronneen hallituksen tarmok^{na} valtiovarainministerin Chaprieta'n onnistui hallituksen viimeisessä istunnossa ajaa läpi p.o. säästäväisyysdekreetit, joiden avulla odotetaan valtiomenojen supistuvan 400 milj. pesetalla vuodessa. Näihin dekreeteihin sisältyi myös kolmen ministeriön lakkauttaminen, nimittäin oikeusministeriön, joka liitettiin sosialiministeriöön, yleisten töiden

ministeriön, joka liitettiin kulkulaitosministeriöön ja maatalousministeriön, joka liitettiin kauppa- ja teollisuusministeriöön.

Tämän uudistuksen jälkeen tulee hallituksessa olemaan ainoastaan kymmenen jäsentä. Kun sitäpaitsi täällä usein on tapana, että pääministerillä on toinenkin salkku (uudessa hallituksessa hän on myös valtiovarainministerinä) on hallituksen jäsenmäärä tätä nykyä niinmuodoin ainoastaan yhdeksän. Uudistuksella, jonka toimeenpanemiselle säästäväisyysnäkökohdat tosin ovat olleet määräävinä, toivotaan kuitenkin myös saatavan asioiden käsittely hallituksessa joustavammaksi, joskin siitä samanaikaisesti on se haitta, että puolueiden pyrkimyksiä tulla edustetuiksi hallituksessa käy vaikeaksi tyydyttää ministerien vähälukuisuuden vuoksi.

Kaikki edelläolevat näkökohdat huomioonottaen, oli helpos-
ti arvattavissa, että uuden hallituksen kokoonpaneminen tulisi tuot-
tamaan suuria vaikeuksia. Luonnollisinta olisi tietysti ollut, että
cortesin suurimman puolueen, katolisen oikeiston, nuori ja tarmokas
johtaja, salamancalainen asianajaja Gil Robles, joka eronneessa hal-
lituksessa oli sotaministerinä ja joka epäilemättä tätä nykyä on
Espanjan vaikutusvaltaisim mies, olisi saanut toimekseen hallituk-
sen muodostamisen, mutta koska tasavallan presidentin ja hänen vä-
linsä ovat täydellisesti rikki, ei niin voinut tapahtua. Hallituk-
sen muodostaminen annettiinkin toimeksi radikaaliseen keskustapuolueeseen kuuluvalle cortesin puhemiehelle Santiago Alballe. San-
tiago Alba, joka on monarkian aikuinen valtioministeri (ulkoasiain-
ministeri), kuuluen silloiseen liberaaliseen puolueeseen, oli Primo
de Riveran koko valtakautena pakotettu oleskelemaan maanpaossa Pa-
risissa. Yrityksissään muodostaa uusi hallitus, oli Alballe päämää-
ränä noudattaa tasavallan presidentin toivomuksia entistä laajem-
man hallituspohjan luomisesta, mutta koska oikeistopuolueet, joilla

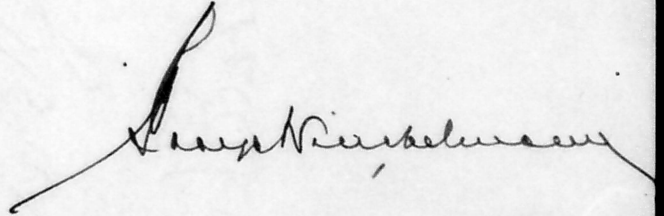
on enemmistö cortesissa, ilmoittivat kannattavansa Alban hallitusta ainoastaan siinä tapauksessa, etteivät vasemmistoporvarit eivätkä sosialistit osallistuisi siihen, oli Alban luovuttava hallituspohjan laajentamisaikeistaan. Tällöin hänelle tosin luvattiin oikeistopuolueiden kannatus, mutta kun hänen oli ryhdyttävä valitsemaan jäseniä hallitukseen, ilmoittivat puoluejohtajat, että he tulisivat itse nimeämään ne ministerit, joiden tuli edustaa heidän puolueitaan hallituksessa. Kun näiden joukossa oli eräitä poliittiseen toimintaan täysin kykenemättömiä henkilöitä, m.m. erään puoluejohtajan henkilöäkäri, joka ei koskaan ollut osallistunut politiikkaan, kieltäytyi Alba suostumasta tuollaiseen nöyryyttävään ehtoon ja ilmoitti luopuvansa hallituksen muodostamisesta.

Tilanne alkoi jo näyttää kriitilliseltä ja yleisesti puhuttiin, että tasavallan presidentti suunnitteli cortesin hajoittamista (kuten tunnettua on presidentillä perustuslain mukaan oikeus valtakautensa aikana kahdesti hajoittaa cortes, ollen hän jo kerran aikaisemmin käyttänyt tätä oikeutta, joten nyt oli kysymyksessä viimeinen kerta). Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan, luopuen aikeistaan hallituspohjan laajentamisesta, antoi hän hallituksen muodostamisen eronneen hallituksen valtiovarainministerin Chapaprietan toimeksi, joka edellämainittujen säästäväisyysdekreettiensä vuoksi oli finanssimiehenä saavuttanut hyvin hyvän nimen, joskin hän politiikkona toistaiseksi oli verrattain tuntematon, lukeutuen lähinnä keskustaan.

Chapaprietan onnistuikin nopeasti muodostaa oikeistopuolueiden jäsenistä kokoonpannun hallituksen, jossa hän säilytti itselleen myös valtiovarainministerin salkun. Sotaministeriksi siirtyi edellisestä hallituksesta katolisen oikeiston johtaja Gil Robles ja valtioministeriksi (ulkoasiainministeriksi) vanha Lerroux, joka oli ollut kuuden edellisen hallituksen johdossa ja jolle tun-

nustuksena pitkäaikaisesta poliittisesta toiminnastaan oli järjestettävä jotakin korviketta.

Hallituksella on tosin takanaan varma enemmistö cortesis-
sa eli 259 ääntä 443:stä, mutta kokemus on osottanut, että tällä-
läiset epävakaiset olot sekä puolueiden välillä vallitseva kateel-
lisuus ja eripuraisuus voivat helposti saada aikaan hajaannusta
hallituksen keskuudessa, joten ei ole mitään syytä olettaa, että
uudesta hallituksesta tulisi pitkäaikaisempi kuin sen edeltäjis-
täkään.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Kaarlo Piipponen". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline that extends to the right.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Neuchâtelin olevan lähetyksen raportti n:o 14.

Ministeri Winckelmann

4/10 1935.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa lokakuun 4 p:nä 1935.

No. 1447/141/1935.

KOASIAINMINISTERIÖN

15/192 Sal: 1/35.

10/10-35.

Ulkoasiainministeriölle,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportin No.
14/1935:koskeva:

Espanjan suhtautumista nykyiseen kansain-
väliseen tilanteeseen.

Asiainhoitaja

K. K. K.

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14/1935.

Madridi ssa 4 p:nä loka kuuta 1935.

Asia: Espanjan suhtautuminen nyky-
seen kansainväliseen tilantee-
seen.

15/1935 sal. 35
10/10-35
5 Cg

Esitettäessä toissapäivänä cortesille uuden hallituksen ohjelmaa, josta keskustelu edelleenkin jatkuu, suuntautui keskustelu aivan odottamatta Espanjan suhtautumiseen vakavaan kansainväliseen tilanteeseen. Hallitusta vielä oikeammalla olevien puolueiden, lähinnä monarkistien taholta, lausuttiin, että, miten asiat Genevessä kehittyisivätkin, Espanjan olisi noudatettava järkkymätöntä puolueettomuutta, joten ei saisi tulla kysymykseenkään, että Espanja osallistuisi mahdollisiin sanktioihin. Samalta taholta pyydettiin myöskin, koska Espanjan virallisen edustajan Salvador de Madariagan, joka Genevessä oli toiminut sekä viiden että kolmentoista miehen komitean puheenjohtajana, eräät otteet ja julkilausumat voisivat antaa aihetta epäilylle, ettei tämä olisi hallituksen kanta, pääministeriltä tietoa siitä, miten hallitus tulisi suhtautumaan syntyneeseen konfliktiin.

Tämän tiedustelun johdosta pääministeri lyhyesti huomautti, että cortesin jäsenillä ei ollut asiasta tarpeellista

1) Sitä omituisempaa oli todeta, että jo tätä asiaa koskevan ensimmäisen puheenvuoron aikana Italian suurlähetystö kokonaisuudessaan saapui diplomaattitiloihin.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tuntemusta, jotta he voisivat lausua siitä käsityksensä sekä ettei hän, asian arkaluontoisuuteen nähden, voisi sallia julkisen keskustelun viriämistä. Hän varoitti samalla cortesin jäseniä, etteivät he harkitsemattomilla lausunnoilla vaikeuttaisi Espanjan muutenkin vaikeaa asemaa ja ulotti tämän varoituksensa myös sanomalehdistön läsnäoleviin edustajiin. Pääministeri lisäsi vielä, että asia oli niin vakava, ettei hallitus tulisi sitä yksin ratkaisemaan, vaan että cortesin ja koko Espanjan kansan myötävaikutus siinä tulisi olemaan tarpeellinen.

Raporttissani No. 11 viime elokuun 29 p:ltä olen selostanut eräitä näkökohtia, jotka voivat muodostua määrääviksi Espanjan kannanotolle p.o. konfliktiin nähden. Vaikka edelleenkin on ennenaikaista ruveta arvailemaan Espanjan suhtautumista kansainliiton neuvostossa mahdollisesti herätettävään sanktioalotteeseen, en kuitenkaan voi olla toteamatta, että etenkin viime aikoina se käsitys on voittamassa yhä enemmän alaa, ettei Espanjan millään tavalla olisi vaarannettava omaa asemaansa, vaan noudattamalla jyrkintä puolueettomuutta, pysyttävä loitolla mahdollisesti päätettävistä sanktioista.

Kuitenkin on jo nyt osottautunut, että puolueettomuuden säilyttäminen voi Espanjalle muodostua hyvinkin vaikeaksi, sillä, mikäli hyvin luotettavista lähteistä olen kuullut, on Englanti vaaratinut erään Gibraltarista lounaiseen olevan Tarifa nimisen rannikkoalueen luovuttamista lentokoneiden tukikohdaksi. Tämä vaatimus lie-nee herättänyt suurta huolestumista ja Espanjan korkeimmat sotilaviranomaiset ovat viime aikoina tehneet tiheitä matkoja Gibraltarin, kuten väitetään, p.o. asian yhteydessä.

Hallituksen pää-äänenkannattajassa on tänään johtava kirjoitus, josta vallan selvästi kuultaa läpi ajatus, ettei Espanjan

olisi osallistuttava mahdollisiin sanktioihin, vaan jyrkästi seurattava puolueettomuuden ja rauhan politiikkaa.

Kaarlo Kurhela

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: S

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 15.

Ministeri Hanehelmann

21/10. 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa lokakuun 21 p. 1935.

No. 1592/167/1935.

16 1935 Sal.

55.

1/11. 35

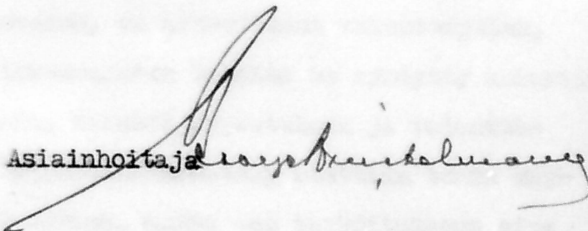
Ulkoasiainministeriölle,

6 C9

Täten on minulla kunnia myötäliittää
seitsemänä kappaleena Madridin lähetystön raportti No.
15/1935 koskeva:

Espanjan ulkomaankauppaa v. 1934 ja suo-
malaisten tuotteiden osunutta siinä.

Asiainhoitaja

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15/1935.

Madridi ssa 21 p:nä loka kuuta 1935.

Asia: Espanjan ulkomaankauppa v. 1934
ja suomalaisten tuotteiden osuus
siinä.

16 1935 Sal. 35.
11-35
5 Cg

Ennenkuin ryhdyn yksityiskohtaisemmin käsittelemään Espanjan ulkomaankauppaa v. 1934, on syytä mainita, että pesetan vakavaraisuudesta huolimatta on k.o. vuosi ollut Espanjan ulkomaankaupan kehitykselle varsin tuhoisa. Siirtolaisten rahalähetysten poisjäämisestä sekä tuontienemmyyden lisääntymisestä johtunut vajaus maksutaseessa, on aiheuttanut valuuttapulan, jonka helpottamiseksi viranomaisten taholta on ryhdytty ankariin säännöstelytoimenpiteisiin, kiintiöjärjestelmän ja valuuttasäännöstelyn muodossa. Valuuttasäännöstely otettiin tosin käytäntöön jo vuodesta 1929 alkaen, mutta sen tarkoituksena aina vuoden 1933 loppuun oli ainoastaan väärinkäytösten ja keinotellun estäminen. Vuodesta 1934 lähtien on se taas aiheuttanut myön- hästymistä tuonnin maksamiseksi tarvittavien valuuttojen myön- tämisessä, ja on tilanne käynyt miltei sietämättömäksi, ulko- maalaisten viejien saadessa nyttemmin odottaa yhdeksän kuukautta ennenkuin tarpeellinen valuutta heidän tuotteittensa maksamiseksi myönnetään. Että tästä on johtunut korkotappioita sekä mui- takin ikävyyksiä myös suomalaisille viejille on itsestään sel- vää. Esitettyihin tyytymättömyyden ilmaisuihin huomautetaan

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja Suomen

Vientiyhdistys.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi- tuksiin.

espanjalaiselta taholta, ettei asia ole autettavissa ennenkuin tuonnin ja viennin välillä saadaan oikeampi suhde, johon tätä nykyä ilmoitetaan kaikella tarmolla pyrittävän.

Edellämainitun lisäksi ovat elinkeinoelämän kehitystä k.o. vuonna suuresti haitanneet sisäiset levottomuudet ja vallankumousyritys lokakuussa 1934.

Suomen vientiä Espanjaan arvosteltaessa on siis otettava huomioon, ei ainoastaan normaalista kilpailua muitten vientimaitten kanssa, vaan myöskin suoranaisia esteitä viennin lisäämiselle kiintiöitten muodossa sekä myöskin sellaiset seikat, jotka ovat voineet herättää itse viejissäkin pidättyväisyyttä Espanjan markkinoihin nähden, kuten edellämainittu epätyytyttävä valuuttatilanne.

Raportissaan viime heinäkuun 22 p:ltä No. 10 on lähetystö selostanut eräitä ennakkotietoja suomalaisten tavarain tuonnista Espanjaan v. 1934. Espanjan virallisen tilaston mainitulta vuodelta ilmestyttyä, voidaan nyttemmin saada lopullinen kuva Espanjan ulkomaankaupasta v. 1934 ja suomalaisten tuotteiden osuudesta siinä. Kaikki tässä tiedoituksessa esiintyvät arvot tarkoittavat kultapesetoja, vastaten 100 kultapesetä nykyään 238 paperipesetää.

Espanjan ulkomaankauppa vv. 1932-1934 osottaa seuraavia lukuja tuhansissa pesetoissa:

	TUONTI	VIENTI	TUONTTYLIJÄÄMÄ
1932	975.711	742.313	233.398
1933	836.633	673.041	163.592
1934	855.043	612.534	242.509

Tuontienemmyys on siis v. 1934 lisääntynyt 78.917.000 pesetalla, edelliseen vuoteen verrattuna, mutta on ainoastaan 9.111.000 pesetaa korkeampi kuin v. 1932. Kuten edelläolevista luvuista huomaa, johtuu kauppataseen huononeminen etupäässä viennin jatkuvasta supistumisesta.

Tuontipuolella ei kehityssuunta v. 1934 ole ollut niin yhdenmukainen kuin edellisenä vuonna. Sillä välin kun osa tavarain osottanut jatkuvaa laskua, on useiden tavarain tuonti noussut jokseenkin huomattavasti.

Laskusuuntaa osottaa varsinkin seuraavien tuotteiden tuonti (luvut järjestyksessä 1932-1933-1934 miljoonissa pesetoissa): puuvilla 107.1 - 93.4 - 92.3; kapakala 27.3 - 29.5 - 25.8; kananmunat 31.1 - 39.3 - 35.6; tupakka 27.4 - 18.9 - 11.8; öljypitoiset siemenet 19.9 - 16.1 - 10.8; maissi 23.9 - 9.5 - 5.0 ja kumiteokset 13.9 - 11.7 - 4.9. Sen sijaan on allamaintujen tavarain tuonti lisääntynyt: autot 27.0 - 41.2 - 58.7; puumassa 16.4 - 15.6 - 17.2; kakao 9.9 - 11.5 - 15.0; Chile-salpietari 11.4 - 7.7 - 14.1 ja raaka kumi 5.9 - 5.2 - 8.7.

Vientipuolella osottavat erittäinkin seuraavat tuotteet jatkuvaa laskua (luvut järjestyksessä 1932-1933-1934 miljoonissa pesetoissa): appelsiinit 172.5 - 166.6 - 131.0; halvemat viinilajit 25.4 - 36.5 - 18.8; lyijy 20.4 - 18.7 - 13.0; viinirypäleet 16.7 - 13.4 - 12.5; perumat 33.3 - 11.6 - 8.7 ja oliivit 15.8 - 10.5 - 7.7.

Espanjan virallisten tilastotietojen mukaan on kauppavaihto Suomen kanssa v. 1934 ollut seuraava:

	TUONTI	VIENTI	TUONTIYLIJÄÄMÄ
1932	6.977.373	930.103	6.047.270
1933	4.180.002	689.469	3.490.533
1934	4.048.858	707.468	3.341.390

Tässä yhteydessä voidaan mainita, että äsken solmittu lisäsopimuksen säännösten mukaisesti on maitten välinen kauppataase vastedes arvosteltava kummankin maan tuontitilastot numeroiden perusteella, jolloin Espanjan vientitilaston puutteellisuudesta johtuva kauppataaseen liiallinen passiivisuus Espanjalle tulee jonkun verran korjatuksi.

Espanjan tuonti Suomesta voidaan Espanjan tilaston mukaan luokitella seuraavasti:

I. Puutavarat

Nimike 99 - Pyöreät pölkyt ja paalut tavallisesta puusta ja kaisvospölkyt paksuudeltaan ainakin 25 cm.

	MÄÄRÄ KINTTAALEJA	ARVO
1932	324.544	2.092.187
1933	317.899	1.958.724
1934	208.011	1.443.341

Tärkeimmät tuontimaat v. 1934 olivat: Portugali - 97.934 k. (v. 1933 - 122.074 k.), Saksa - 52.413 k. (v. 1933 - 65.427 k.), Suomi - 25.099 k. (v. 1933 - 70.318 k.) ja Ruotsi - 21.255 k. (v. 1933 - 45.258 k.).

Nimike 100 - Tavallinen puu lautoina ja lankkuina, paksuudeltaan yli 75 mm.; palkit ja rungot sekä laivanrakennuspuu

	MÄÄRÄ KUUTIOMETRIÄ	ARVO
1932	192.132	11.352.112
1933	185.231	8.993.682
1934	206.816	10.357.817

Tärkeimmistä tuontimaista v. 1934 mainittakoon: Ruotsi - 108.699 m³ (v. 1933 - 86.040 m³), Fernando Poo - 32.808 m³ (v. 1933 - 34.041 m³), Yhdysvallat - 26.958 m³ (v. 1933 - 27.190 m³), Jugo-

slavia - 13.845 m³ (v. 1933 - 13.111 m³) ja Suomi - 10.904 m³
(v. 1933 - 11.072 m³).

Nimike 101 - Sama lautoina tai lankkuina paksuudeltaan 40 mm:stä
aina 75 mm:iin.

	MÄÄRÄ KUUTIOMETRIÄ	ARVO
1932	173.283	9.354.826
1933	139.558	6.654.941
1934	170.080	8.120.456

Tärkeimmät tuontimaat v. 1934 olivat: Ruotsi - 109.794 m³ (v.
1933 - 86.343 m³), Jugoslavia - 24.457 m³ (v. 1933 - 19.416 m³),
Suomi - 15.247 m³ (v. 1933 - 9.442 m³), Yhdysvallat - 10.151 m³
(v. 1933 - 11.692 m³) ja Rumania - 5.776 m³ (v. 1933 - 8.297 m³).

Nimike 102 - Sama lautoina paksuudeltaan aina 40 mm:iin asti.

	MÄÄRÄ KUUTIOMETRIÄ	ARVO
1932	214.996	12.136.139
1933	180.360	9.529.827
1934	156.201	8.044.762

Tärkeimmät tuontimaat v. 1934 olivat: Ruotsi - 79.882 m³ (v.
1933 - 89.385 m³), Jugoslavia - 24.516 m³ (v. 1933 - 25.888 m³),
Suomi - 16.272 m³ (v. 1933 - 19.221 m³), Yhdysvallat - 15.937
m³ (v. 1933 - 18.411 m³) ja Portugali - 9.603 m³ (v. 1933 -
10.284 m³).

Lisäsopimuksen yhteydessä saavutettu 23.000 m³ kiin-
tiö tähän nimikkeeseen kuuluvalle tavaralle, tulee jossakin mää-
rin korottamaan vastaista tuontiamme.

Nimike 110 - Paperipuita

	MÄÄRÄ TONNEJA	ARVO
1932	22.394	655.223
1933	17.042	434.863
1934	17.778	445.600

Ainoat tuontimaat v. 1934 olivat: Suomi - 14.424 tonnia (v. 1933
15.446 tonnia) ja Ruotsi - 3.354 tonnia (v. 1933 - 1.596 tonnia).

Edellämainitun lisäksi on Suomesta tuotu puusepänteoksia seuraavasti:

	MÄÄRÄ KINTTAALEJA	ARVO
1932	411	29.420
1933	328	23.859
1934	165	13.512

II. Paperiteollisuuden tuotteet.

Nimike 1021 - Puuvanuke.

	MÄÄRÄ KINTTAALEJA	ARVO
1932	262.857	2.925.341
1933	328.383	3.109.012
1934	368.550	3.463.345

Ainoat tuontimaat v. 1934 olivat: Ruotsi - 281.133 k. (v. 1933 - 226.473 k.), Norja - 71.147 k. (v. 1933 - 87.960 k.) ja Suomi - 16.270 k. (v. 1933 - 8.453 k.).

Nimike 1022 - Selluloosa.

	MÄÄRÄ KINTTAALEJA	ARVO
1932	763.550	13.477.808
1933	813.665	12.509.339
1934	990.360	13.797.323

Tärkeimmät tuontimaat v. 1934 olivat: Ruotsi - 632.005 k. (v. 1933 - 536.335 k.), Saksa - 98.291 k. (v. 1933 - 57.591 k.), Liettua - 67.374 k. (v. 1933 - 35.506 k.), Norja - 60.817 k. (v. 1933 - 54.959 k.), Latvia - 54.409 k. (v. 1933 - ei mitään) ja Suomi - 38.441 k. (v. 1933 - 84.226 k.).

Puuvanukkeen ja selluloosan tuontiin nähden on syytä mainita, että saarron päättyminen v. 1934 alkupuoliskolla ei vielä ehtinyt vaikuttaa mainitun vuoden tilastonumeroihin. Mikäli näiden tuotteiden tšekäläiset agentit ovat ilmoittaneet, on tuonti Suomesta nyttemmin saavuttamassa entisen laajuutensa ja selluloosaan nähden lisäkauppasopimuksessa saavutettua kiintiötä silmäläpitäen, ylittämäänsä sen.

Nimike 1027 - Sanomalehtipaperi.

	MÄÄRÄ KINTTAALAJA	ARVO
1932	133.823	2.758.923
1933	210.396	2.833.357
1934	162.902	2.219.859

Tärkeimmistä tuontimaista v. 1934 mainittakoon: Norja - 78.107 k. (v. 1933 - 62.642 k.), Ruotsi - 43.871 k. (v. 1933 - 90.646 k.), Saksa - 27.486 k. (v. 1933 - 34.301 k.) ja Suomi 10.954 k. (v. 1933 - 21.803 k.).

III. Muut tavararyhmät.

V. 1934 on Suomesta tuotu kananmunia 7.319 kinttaalia 771.736 kultapesetan arvosta. Kanamunien tuontiin Suomesta, joka tuonti sitten huhtikuun 1934 on ollut keskeytyksissä kananmuniin kohdistuneiden kiintiöimismääräysten vuoksi, voidaan jälleen ryhtyä, sittenkun Suomelle lisäsopimuksessa on myönnetty 5.000 kinttaalin kananmuniakiintiö.

Tämän lisäksi on tuotu pienempiä eriä seuraavia tavaroita: 120 k. nahkoja, 79 k. muita eläintuotteita, 25 k. rautaa ja terästä, 24 k. tervaa, 10 k. keramiikkiteoksia, 189 kiloa leikkikaluja sekä 67 kiloa kumiteoksia.

Edelläolevia virallisia tilastotietoja on kuitenkin käsiteltävä suurin varauksin. Esimerkkinä niiden epäluotettavuudesta voidaan mainita, että suomalaisen sahatun puutavaran tuonti Espanjaan on espanjalaisen tilaston mukaan vuonna 1934 ollut noin 9.000 standerttia, kun taas Suomen Sahanomistajayhdistyksen kertomuksen mukaan se on ollut yli 15.000 standerttia. Vaikkakaan Espanjan tilastonumeroihin eivät sisälly laatikkolaudat, ei se seikka kuitenkaan oleellisesti riitä selittämään tilastoeroavaisuuksia. Kun äskeisissä kauppasopimusneuvotteluissa tuli esille kysymys kiintiön määräämisestä sahatulle puutavaralle, ei Espanjan taholta

myöskään tahdottu vedota heidän omaan viralliseen tilastoonsa, joka tietysti olisi ollut heille edullista, vaan pantiin kiintiön pohjaksi suomalaisesta sahatusta puutavarasta annetut alkuperäiset tullideklaratiot.

Niinikään on Espanjan virallinen tilasto Suomesta tuotuihin kananmuniin nähden täysin mielivaltainen. Kuten Suomen Maataloushallituskin on virallisesti todennut, ei kananmunien vienti Suomesta Espanjaan v. 1934 ole ylittänyt 3.530 kinttaalia, joten Espanjan tilaston osottama tuontimäärä 7.319 kinttaalia on ilmeisesti väärä.

Kuten edelläolevasta havaitaan, on Espanjan vientimme edelleenkin kovin yksipuolinen. Sen monipuolistumisesta ei myöskään ainakaan toistaiseksi ole olemassa toiveita niin kauan kuin nykyinen kauppapoliittinen suunta ja siihen liittyvä kiintiöimispolitiikka tulevat Espanjassa jatkumaan.

Kauppapoliittinen osasto

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA:

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 16.

Ministeri Winckelmann

7/11 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Madridissa marraskuun 1 p:nä 1935.

No. 1677/178.

12 1935 Sal. 35.

7/11-35

Ulkoasiainministeriölle,

5 Cg

Täten on minulla kunnia myötäliittää
kuutena kappaleena Madridin lähetystön raportti No.
16/1935 koskeva

Lahjomis-skandaalia ja sen seurauksia.

Asiainhoitaja *Antti Virehinen*

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 16/1935.

Madridi ssa 1 p:nä marras. kuuta 19. 35.

Asia: Lahjomis-skandaali ja sen seu-
raukset.

17 1935 Sal. 35.
7/11-35
5 C9

Selostaessani raportissa No. 13 viime kuum 2 p:ltä viimeistä hallituspulaa, lausuin olettamuksen, ettei uudesta hallituksesta tulisi pitkäaikaisempi kuin sen edeltäjistäkään. Tämä olettamus on jo nyt toteutunut siinä muodossa, että kuu- kauden vallassaolon jälkeen hallitusta on täytynyt oleellises- ti reorganisoida. Koska tämä reorganisointi on aiheutunut syistä, jotka ovat erinomaisen kuvaavia tšekäläisille oloille ja koska sen syyt ovat myös ulkomailla herättäneet suunnaton- ta huomiota, lienee syytä lyhyesti selostaa tapahtumain kul- kua, sitä enemmän kun allekirjoittanut ainakaan toistaiseksi ei ole nähnyt Suomen lehdistössä mitään mainintaa asiasta.

Viime kuum 20 päivänä julkaistiin tšekäläisessä sano- malehdistössä lyhyt virallinen uutinen, jossa mainittiin, että hallitus on virallista tietä vastaanottanut ilmiannon, jossa eräs ulkomaalainen oli esittänyt eräisiin espanjalaisiin vi- ranomaisiin kohdistettuja hyvin vakavia syytöksiä epäsäännöl- lisyyksistä virantoimituksessa sekä että hallitus oli lähettä- nyt ilmiannon viralliselle syyttäjälle seikkaperäisen tutki- muksen toimittamista varten. Lehtimiehille antamassaan haas-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi- tuksiin.

tattelussa mainitsi pääministeri, ettei olisi asianmukaista saattaa julkisuuteen syytekirjelmässä mainittujen henkilöiden nimiä, eikä myöskään antaa lähempiä tietoja asiasta sen ollessa sub judice.

On sanomattakin selvää, että tämä uutinen herätti aivan erikoista huomiota ja aiheutti mitä eriskummallisimpia huhuja, joissa epäilyksiä kohdistettiin melkein kaikkiin johtaviin poliittikoihin. Pian levisikin tieto, että kysymyksessä oli kesällä ja syksyllä 1934 tapahtunut toimilupien antaminen uhkapelin harjoittamiseksi eräillä paikkakunnilla sekä että useat radikaliseen keskustapuolueeseen s.o. Lerroux' johtamaan puolueeseen lukeutuvat virkamiehet olivat juttuun sekaantuneet.

Juttuun osallistuneiden henkilöiden nimiä ei ajan mittaan voitu pitää salassa, sillä jo cortesin seuraavassa istunnossa esitettiin äärimäisen oikeiston taholta, jolla ei ollut mitään osaa juttuun, hallitukselle välikysymys, jossa pääministeriltä pyydettiin lähempiä selityksiä asiassa.

Pääministeri ilmoitti tällöin, että tasavallan presidentti oli muutamia viikkoja sitten vastaanottanut kirjelmän siihen liittyvän laajan todistusaineiston kera eräältä Hollannin juutalaiselta, nimeltä Strauss, jossa tämä pyysi korvausta niistä vahingoista, joita hänellä oli ollut yrittäessään hankkia toimilupia rulettipelin harjoittamiseksi San Sebastianissa ja Balearien saarilla. Nämä vahingot mainitsi ilmiantaja syntyneen siten, että eräät valtion palveluksessa olleet toimihenkilöt olivat suostuneet rahallista korvausta vastaan hankkimaan hänelle mainitut toimiluvat, jotka myös oli saatu, joten uhkapeliä oli voitu harjoittaa muutamien päivien kuluessa, mutta että samat viranomaiset, syystä ettei ilmiantaja ollut kyennyt tyydyttämään heidän jatkuvia rahavaatimuksiaan,

sittermin olivat toimineet niin että toimiluvat oli peruutettu.

Välikyöksen yhteydessä herätettiin kysymys parlamentaarisen komissionin asettamisesta tutkimaan niiden ilmiannettujen henkilöiden poliittista vastuunalaisuutta asiassa, jotka joko olivat cortesin jäseniä tai jotka valtion toimihenkilöinä olivat juttuun osallistuneet. Pääministerin ilmoitettua hyväksyvänsä ehdotuksen, asetettiin kohta kaikkien puolueiden edustajista kokoonpantu komissioni, joka kahden päivän kuluessa suorittikin tehtävänsä, todeten, että eräät vastuunalaisissa asemissa olleet tai olevat virkamiehet, joista osa oli cortesin jäseniä, olivat tehneet itsensä syyväiksi virkaasemansa väärinkäyttämiseen ja vaati^{komissioni} hallitusta erottamaan heidät jo ennen asian oikeudellista käsittelyä. Seuraavana päivänä tapahtuikin mainittujen henkilöiden erottaminen. Heidän joukossa oli Barcelonan kenraalikuvernööri, cortesin jäsen, silloinen sisäasiainministeri ja nykyään Madridin kaupungin käskynhaltija, Madridin entinen poliisipäällikkö, useita eri ministeriöiden alivaltiosihteeerejä, tunnetun edesmenneen kirjailijan Blasco Ibanezin poika, joka myös on cortesin jäsen, sekä itsensä Lerroux'n poika, joka toimii valtion edustajana tšekäläisessä amerikkalaisessa puhelinyhtymässä ja joka ehkä pahimmin kai-kista oli sotkeutunut juttuun.

Skandaalin vaikutukset eivät kuitenkaan rajoittuneet tähän. Parlamenttikomissionin toimittamissa kuulusteluissa oli nimittäin osottaut^{tu}ut, että eräät hallituksen jäsenet, joskaan he eivät suoranaisesti olleet osallistuneet lahjusten ottamiseen, kuitenkin olivat siinä määrin sekaantuneet juttuun, että heidän jatkuva mukanaolonsa hallituksessa osottautui mahdottomaksi. Lähinnä tulivat tällöin kysymykseen ulkoasiainministeri Lerroux, Espanjan

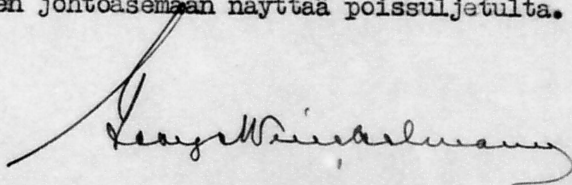
tunnetuin politikko ja seitsemän edellisen hallituksen pääministeri sekä opetusministeri Rocha, joka useammassa aikaisemmassa hallituksessa oli toiminut ulkoasiainministerinä.

Asiaa cortesissa käsiteltäessä esittämässään lyhyessä lausunnossa Lerrox rajoittui väittämään, että koko juttu oli vasemiston alullepanema halpamainen poliittinen intriigi radikaalista keskustapuoluetta vastaan hänen syöksemisekseen sekä että hän, jolla ei ollut minkäänlaista osuutta koko juttuun, aikanaan tulisi paljastamaan sen juuriaan myöten ja toteensaattamaan syyttömyytensä. Myös eräissä tšekäläisissä diplomaattipiireissä tuntuu olevan se käsitys vallalla, että lokakuun kapinan aikana Espanjasta paenneet sosialistijohtajat, tarkoituksessa mustata poliittisia vastustajiaan, ovat taivuttaneet mainitun juutalaisen tekemään ilmiantonsa, jonka tuloksettomuudesta korvauksen saantiin nähden hänen jo ennakoita olisi pitänyt olla tietoinen, olettaus, joka kuitenkin allekirjoittaneesta tuntuu vähemmän todennäköiseltä.

Koska Lerrox kuitenkin, mikäli väitetään, olisi kieltäytynyt luopumasta ulkoasiainministerin salkusta, jota kuitenkin sekä tasavallan presidentti että muut hallituksessa edustetut puolueet pitivät välttämättömänä, ei ollut muuta neuvoa kuin että pääministeri koko hallituksen nimessä jätti erohakemuksen. Tällöin tasavallan presidentti antoi hänelle toimeksi muodostaa uuden hallituksen, johon entisestä hallituksesta siirtyivät sen kaikki muut jäsenet, paitsi Lerrox ja Rocha, jotka korvattiin uusilla miehillä. Ulkoasiainministerinä toimii nyttemmin entisen hallituksen maatalousministeri Martínez de Velasco, agraaripuolueen johtaja ja ulkopolitiikkona täysin kirjoittamaton lehti.

Vaikkakaan lahjusten ottaminen ei ole mikään epätavallinen ilmiö Espanjassa, on tämä juttu kuitenkin tehnyt hyvin masentavan vaikutuksen, pääasiallisesti sen vuoksi että siihen näyttää seksantuneen poliittisia johtohenkilöitä, joiden yleisesti luultiin olevan vapaita mainitusta aiheesta. Traagillisin puoli koko jutussa on ehkä siinä, että se voi tehdä lopun Lerrox'n poliittisesta vaikutusvallasta, joka on sitäkin valitettavampaa, koska hänellä kiistämättä on suuremmat ansiot kuin kenelläkään muulla Espanjan tasavallan sisäisessä lujittamisessa ja tämän rikkinäisen kansan kokoamisessa. Senpä vuoksi pidettiin selviönä, että hänet valittaisiin tasavallan presidentiksi nykyisen presidentin toimikauden päättyessä.

Nämä suunnitelmat näyttävät kuitenkin tällä hetkellä häipyneen olemattomiin, sillä joskin Lerrox vastaisessa oikeuden käynnissä vapautuu oikeudellisesta edesvastuusta, on hänen nimensä kuitenkin niin läheisesti liittynyt juttuun, että hänen paluunsa huomattavampaan poliittiseen johtoasemaan näyttää poissuljetulta.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Lerrox' or similar, with a long, sweeping underline that extends to the right.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Madridissa olevan lähetystön raportti n:o 17.

Ministeri Winkelmann

9/12 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No.1950/212/35.

Madridissa joulukuun 9 p:nä 1935.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 19 / 1935 Sal. D. 35.		
16/12-35		
5	CG	

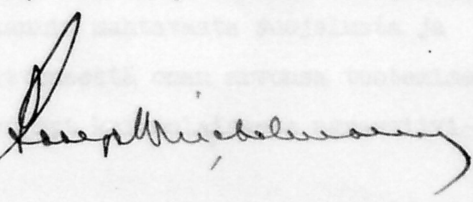
Ulkoasiainministeriölle.

Täten on minulla kunnia myötäliittää
seitsemänä kappaleena Madridin lähetystön raportti
No.17/1935 koskeva

Espanjan ja Portugalin välisiä
suhteita.

Samalla ilmoitan kunnioittaen, että
jäljennökset raportista on toimitettu suoraan
Lontoon, Parisin, Geneven ja Rooman lähetystöille.

Asiainhoitaja:

Madridi-SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17/1935.

Madridi-ssa 9 p:nä joulukuuta 1935.

Asia: Espanjan ja Portugalin
väliset suhteet.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
19 / 1935 Sal. D. 35		
16 / 12 - 35	2	
UUSI	U. ALTU	ASIA
5 Cg		

Aina siitä lähtien kun Espanja siirtyi tasavaltalaiseen hallitusmuotoon ovat suhteet Portugaliin olleet verrattain viileät. Tämä asiain tila on sitäkin oudompaa, kun näiden kohtalon samalle niemimaalle sijoittaman kahden heimokansallisuuden välillä ei ole esiintynyt sellaisia etuvastakohtia, jotka olisivat olleet omiaan vaikeuttamaan luottamuksellisia suhteita niiden välillä. Espanja, joskin kaikissa suhteissa huomattavasti voimakkaampi, on johdonmukaisesti välttänyt kaikkia sellaisia otteita, joita voitaisiin tulkita pyrkimyksiksi jonkunlaiseen holhousasenteeseen Portugaliin nähden ja myös Portugali puolestaan, huolimatta asemastaan maailman kolmantena siirtomaavaltiona, Englannin mahtavasta suojelusta ja kansanluonteen hyvin pitkälle kehittyneestä oman arvonsa tuntemisesta, on ulkopoliitikassaan pidättäytynyt kaikenlaisesta aggressiivisuudesta Espanjaa kohtaan.

Mutta syyt välien kylmenemiseen etenkin Espanjan tasavallan alkuaikoina ovatkin etsittävät muualta ja pohjiintuvat ne lähinnä siihen, että nämä heimokansat, vaikkakin molemmat tasavaltoja, ovat sisäisissä järjestelyissään omaksuneet aivan päinvastaisia periaatteita. Kuten tunnettua on Portugali pitkälle kehittyneine korpora-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tiivisine edustusmuotoineen itse asiassa naamioitu diktatuuri, jossa kaikki valta on yhden miehen, nimittäin pää- ja rahaministeri Salazarin käsissä. Tosin valtiomuoto edellyttää myös parlamentin olemassaoloa, mutta sen valta on rajoitettu siinä määrin että se itse asiassa on muodostunut parlamenttaarisuuden irvikuvaksi. 1) Espanjassa sitävastoin on parlamentilla, lukuunottamatta Primo de Riveran diktatuurikautta, ollut aivan keskeinen asema, joskin sen toiminta usein on antanut toivomisen varaa, kun kysymyksessä on ollut hedelmällisen lainsäädäntötyön aikaansaaminen.

Kun sitten vasemmistopuolueet tasavaltalaisen hallitusmuodon voimaantultua Espanjassa saavuttivat enemmistön parlamentissa, alettiin Portugalissa yhä suuremmalla epäilyksellä suhtautua Espanjaan, koska pelättiin, että sieltä käsin tultaisiin vaikuttamaan kansanvaltaisten periaatteiden levittämiseksi myös Portugaliin sikäläisen diktatuurin kukistamiseksi. Näille epäilyille antoivatkin tukea eräät täällä aikanaan takavarikoidut suuret aselähetykset, jotka todettiin olleen tarkoitettut Portugalin vallankumouksellisille ja joiden järjestämisessä eräät huomattavissa virallisissa asemissa olleet sosialistijohtajat olivat esittäneet tärkeätä osaa.

Kun sitten viime vuoden vaalit antoivat Espanjan parlamentille täydellisen oikeistoleiman ja pelko sekaantumisesta Portugalin sisäisiin asioihin niinmuodoin väheni samassa suhteessa, ei Portugalin puolelta puuttunut viittailuja siitä, että aika olisi kypsä läheisempien suhteiden solmimiselle. Mihinkään näkyvämpiin

1) Kuvaavana Portugalin oloille voidaan mainita, ettei parlamentissa voi esiintyä mitään oppositiota, koska ainoat sallitut listat vaaleissa ovat hallituspuoleen listat sekä että niiden henkilöiden, jotka eivät äänestä, katsotaan kannattaneen hallituspuolueen ehdokkaita.

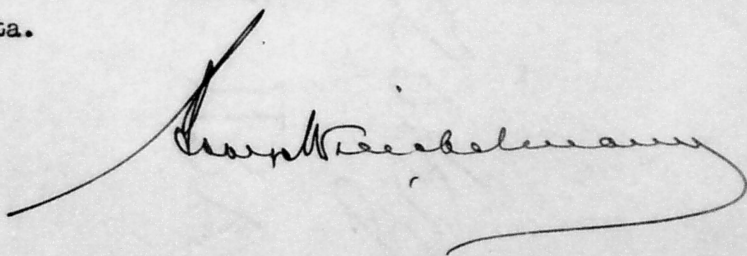
tuloksiin eivät nuo sondeeraukset kuitenkaan näyttäneet johtavan ennenkuin viime kuussa lehdissä julkaistiin virallinen tieto siitä että Portugalin ulkoasiainministeriä oli pyydetty suuntaamaan paluumatkansa Genevestä Madridin kautta ja olemaan täällä Espanjan hallituksen vieraana. Lisboan lähentely-yritysten ensimmäinen positiivinen tulos oli siten saavutettu.

Kutsu herätti Portugalin sanomalehdistössä suurta riemua. Lehdistö totesi, että tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin Portugalin hallituksen jäsen saapui viralliselle käynnille Espanjan tasavaltaan ja avomielisyydessä mentiin niinkin pitkälle, että sanottiin Englannin antaneen suostumuksensa tähän molemminpuoliseen yhteisymmärrykseen, jolla voisi olla kansainvälinen merkitys. Se voisi nimittäin aikanaan, niin sanottiin, johtaa kolmiliittoon, joka helpottaisi mainitun kolmen valtion päämäärien toteutumista niin Väli-merellä kuin Atlannillakin.

Vierailukäynti saikin tšekäläisille oloille ominaisen loisteluaan muodon juhlapäivällisineen, jossa koko hallitus oli läsnä, sydämellisine maljapuheineen vetoomuksineen läheiseen sukulaisuuteen, kunniamerkkeineen y.m. mutta itse asiassa ei käynti kuitenkaan herättänyt täällä suurempaa innostusta. Erään tšekäläisen oikeisto-lehden väite, että vierailun aikana tultaisiin allekirjoittamaan ystävyys- ja hyökkäämättömyyssopimus Espanjan ja Portugalin välillä sai hyvin kylmän vastaanoton osakseen keskusta- ja vasemmistolehdistössä, jossa mainitut huhut jyrkästi kumottiin, viittaamalla tuollaisen sopimuksen tarpeettomuuteen, koskei ollut mitään syytä epäillä Espanjan yhtävähän kuin Portugalinkaan ryhtyvän aggressiiviseen politiikkaan toisiansa kohtaan. Samalla tehostettiin, että

tuollainen sopimus voisi pakottaa Espanjan olemaan mukana kansainvälisissä selkkauksissa, joista erillään pysyminen oli ja tulisikin olla Espanjan ulkopolitiikan päämäärä niin Genevessä kuin muuallakin.

Mitään näkyviä tuloksia mainitusta vierailusta ei kuitenkaan toistaiseksi ole ollut todettavissa, eikä paljon puhutusta hyökkäämättömyyssopimuksesta myöskään ole sen enempää kuulunut. Mikäli tšekäläisissä diplomaattipiireissä arvellaan, suhtautuu Espanja epäillen Portugalin lähentelypyrkimyksiin, arvellen Englannin olevan niiden takana ja peläten, että ne aikanaan voisivat johtaa Espanjalle vaarallisiin tilanteisiin sen jälkeen kuin lienee todettu, että sekä Gibraltar että Malta sodan syttyessä Välimerellä ovat vaikeasti puolustettavissa, minkä vuoksi uusien tukikohtien hankkiminen Välimerellä on käynyt Englannille ajankohtaiseksi. Tällaisia tukikohtia olisikin löydettävissä sekä Balearien saariryhmästä että Espanjan Marokon rannikolta.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Karl Reibelmann', with a long, sweeping underline that extends to the right.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C9

ASIA: _____

Maadissa olevan lähetystön raportti n:o 18.

Ministeri Winckelmann

21/12 1935

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No.2010/222/35.

Madridissa joulukuun 21 p:nä 1935.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21 / 1935		
20/12-35		
Ulkoasiainministeriölle. 9		

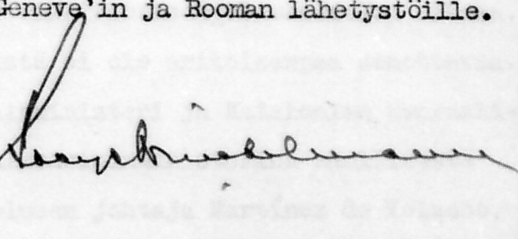
Ulkoasiainministeriölle. 9

Täten on minulla kunnia myötäliittää
seitsemänä kappaleena Madridin lähetystön raportti
No.18/1935 koskeva

Sisäpoliittistä tilannetta Espanjassa

Samalla ilmoitan kunnioittaen, että
jäljennökset raportista on toimitettu suoraan Lon-
toon, Parisin, Geneve'in ja Rooman lähetystöille.

Asiainhoitaja:

Madridi- SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18/1935.

Madridi- ssa 21 p:nä joulukuuta 1935.

Asia: Sisäpoliittinen tilanne Espanjassa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21 / 1935 Val. D. 3535		
20/12.35		
5	C9	

Raporttissani viime lokakuun 3 p:ltä lausuin olettamuksen, ettei silloin muodostettu hallitus tulisi pitkäaikaiseksi, huolimatta siitä että sillä oli cortesissa varma enemmistö. Tämä olettamus toteutuikin odotettua aikaisemmin ja jo marraskuun alussa syntyi uusi hallituspuola, jonka syitä ja seurauksia olen selostanut eräiden huomiota herättäneiden lahjomisskandaalien yhteydessä. Silloin muodostettu hallitus ei kuitenkaan ehtinyt olla kuutta viikkoa enempää vallassa, ennenkuin se hajosi omaan rikkinäisyytensä ja muutamia päiviä sitten muodostettiin uusi hallitus, joka, ellen erehdy, on 16:sta järjestyksessä Espanjan tasavallan viisivuotisen olemassaolon aikana.

Uuden hallituksen jäsenistä ei ole erikoisempaa sanottavaa. Pääministerinä on entinen sisäasiainministeri ja Katalonian kenraalikuvernööri Portela Valladares ja ulkoasiainministerinä edellisestä hallituksesta siirtynyt agraaripuolueen johtaja Martínez de Velasco, molemmat ilman enempää vaikutusvaltaa ja älyltään hyvinkin keskinkertaisia. Hallituksen muut jäsenet ovat täysin tuntemattomia tekijöitä, lukuunottamatta valtiovarainministeri Chapaprietaa, jonka kaikki hyvät suunnitelmat valtiotalouden tervehdyttämiseksi kuitenkin ovat jääneet toteuttamatta eri piirien intriigien vuoksi.

Vaikkakaan Espanjan alituisten hallituspuolien selostaminen

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ei voi herättää suurempaa kiinnostusta, on viimeisin hallituskriisi kuitenkin siinä suhteessa edellisiä mielenkiintoisempi, että presidentin ja cortesin suurimman puolueen, katolisen oikeiston, välinen voimainmittely sen kautta on joutunut ratkaisevaan kohtaansa. Presidentti ratkaisi nimittäin hallituspuolan siten, että hän, syrjäyttämällä katolisen oikeiston, nimitti keskusta-vasemmistohallituksen, päättäen samalla hajoittaa cortes ja julistaa uudet vaalit toimeenpantaviksi.

Tämä voimainmittely on jatkunut aina siitä saakka kun presidentti viime vuoden lokakuun vallankumousyrityksen jälkeen yleisen mielipiteen painostuksesta katsoi itsensä pakotetuksi vastoin omaa vakaumustaan myöntymään selvästi oikeistovärisen hallituksen muodostamiseen. Presidentin ja katolisen oikeiston mielipiteiden jyrkkä eroavaisuus on kuitenkin pysynyt latenttina, johtamatta julkiseen konfliktiin, niin kauan kuin vanha Lerroux pysyi hallituksen johdossa, koska hänen, kokeneena ja taitavana poliitikkona sekä katolisen oikeiston luottamusta nauttivana, onnistui taivuttaa molemmat puolet myönnytyksiin. Tämä kompromissipolitiikka on kuitenkin johtanut siihen, ettei mikään hedelmällinen lainsäädäntötyö ole ollut mahdollinen.

Kun sitten Lerroux aikaisemmin selostamieni lahjomisskandaalien yhteydessä syrjäytettiin aktiivisesta politiikasta, jossa syrjäyttämässä presidentillä väitetään olleen huomattava osa, katsoi presidentti hetken tulleen, jolloin hän puoluejohtajista ja voimasuhteista cortesissa välittämättä, voisi toteuttaa päämääränsä eri kansakerrosten lähentämisestä ja yhteistyön aikaansaamisesta heidän välilläⁿ vapaamielisessä hengessä.

Presidentin menettelyä hajoittamalla cortes estää suurimman puolueen pääsemästä hallitusvastuuseen, on arvosteltu hyvin anka-

rasti ei ainoastaan oikeiston vaan myös keskustan taholta, jossa toimenpidettä pidetään täysin epäparlamenttaarisena. Myös henkilöt, jotka yleensä suhtautuvat suopeasti presidentin hyviin tarkoituksiin, katsovat hänen viimeistä otettaan täydelliseksi harhaiskuksi, joka voi muodostua kohtalokkaaksi hänelle itselleen.

Kuten tunnettua on nimittäin presidentillä oikeus valtakautenaan, joka on kuusi vuotta, kahdesti hajoittaa cortes. Kun tämä jo kerran on tapahtunut, on nyt siis kysymyksessä viimeinen kerta. Mutta hallitusmuodon mukaan on corteksen ensimmäisenä toimenpiteenä sen kokoonnuttua uudelleen maaliskuun 1 p:nä tutkia, onko hajoittamis päätökseen ollut riittävää syytä ja jos cortes yksinkertaisella ääntenemmistöllä tulee siinä kielteiseen tulokseen, sisältää tällainen päätös presidentin viraltapanon.

On sanomattakin selvää, kuinka erinomaisen kiinkeä piakkoin alkava vaalitaistelu tulee olemaan ja kuinka kumpikin puoli mobilisoi kaikki voimansa saadakseen enemmistön cortesissa. Uusi hallitus on jo ehtinyt erottaa entisiin hallituspuolueisiin kuuluvat kuvernöörit, joiden lähimmän "valvonnan" alaisina vaalit tulevat tapahtumaan ja sijalle nimittänyt omat miehensä. Jos oikeistopuolueet, kuten arvelaan, saavat vaaleissa enemmistön, on presidentin kohtalo lopullisesti ratkaistu. Jos taas vasemmistopuolueet, esiintymällä yhteisessä rintamassa, vastoin luuloa onnistuisivat saamaan enemmistön cortesissa, arvellaan täällä yleisesti, ettei sotilaskaappausta sitä seuraavine diktatuureineen voida välttää.

Espanjan poliittinen taivas on tällä hetkellä synkemmässä pilvessä kuin ehkä milloinkaan ennen tasavallan aikana.

